

mint
00
könyv
magyar, német,
nyelven az
elet
nak!
leghíresebb
üveit.
rdélyi könyv-
szes újdön-
egkaphatók!
i a „Dante“
n havi 50 lei
leit kell fizet-
naponta cse-
olvashatja a
b szenciációt
rodalom leg-
mekeit
eiért.
nyvtár Cluj,
(Jókai-u.)
prospektust.
ikon
nagy
tár
könyvosztálya
svár.
en-t 3500 lei
részletostály
300 leles rész-
esedékes. —
tárban.
V
szlik:
stb.) azok
tani. Ezek az
nök meg-
könyvet a
mertotás-
zemléltetde
s a kezdő-
és tanúság-
zve 510

Dr. Ramaseter
I. Disztér 2. Il. 8.

X. évfolyam ♦ 192. szám
1929 Augusztus 25 Vasárnap
* 5 89 év Ab 19 *

Ara 5 lei

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Engros: Jacques Paucker
Temesvár, Str. I. C. Bra-
tlanu 8.

NORA-RADIO

Detail:
Constructio
Cluj,
Piața Unirii (Fotér)

A panaszkodó Ugir

A gyáriparosok országos szövetségének kolozsvári ülésén komoly és figyelemreméltó kritika hangzott el a kormány iparpolitikájáról. Adatokkal és objektív érvekkel támasztották alá az előadók azt az asserohat, mely a kormány részéről a romániai közgazdasággal és különösen az iparral szemben érvényesül. A felszólalásokból meg lehet állapítani, hogy ebben az országban, annak ellenére, hogy Európában Románia a legnagyobb agrárállamok egyike, a legelső iparúzó államok egyikét lehetne alkotni, ha felelős tényezők részéről nem nyilvánulna meg a nagy iparral szemben az a bűnös könnyelműség és tájékozatlanság, mely nemhogy a meglévő lehetőségek kifejlesztésére törekedne, hanem a már meglévő lehetőségek ket is tönkreteszti.

Romániának számos olyan területe van, amely gazdag nyersanyag-lelőhelyeivel fogva a legnagyobb ipari lehetőségeknek nyújt tág teret. A petróleumforrások, az erdélyi vasérc, kőszén, földgáz és más ipari gazdaságok direkt arra predestináltak Romániát, hogy nagyszabású ipari civilizációt teremtsenek meg rajta, olyan civilizációt, amely szemben az agrárkultúrával a fejlődés, a felvilágosodás és a demokratikus irányhoz való haladás garanciája volna. A városok fejlődésének alapja kétségtelenül nem az agrárkultúra. Műveltség, magasabb életstandard, élettel töltött mozgás csak ott képzelhető el a mai modern életben, ahol gyárak képményei fűsölögnék és ahol a gyári termékeket kitépített és olcsó vasutvonalak, fejlett kereskedelem viszik szét a fogyasztó centrumokba.

Fogyasztás, még az agrártermékekben való nagyarányú fogyasztás is azonban csak ott lehetséges, ahol magasabbigényű városi lakosság alakulhat ki. Ma, amikor már az amerikai civilizáció ott tart, hogy a mezőgazdasági kulturát is iparosítani akarja, a tanulatlan és tudatlan földműves gépkocsivá és szisztematikus módszerekkel dolgozó többtermelővé formálódik át, valóban anakronizmus és struccpolitika az őz valóság: az ország fejlődésél és civilizációs előrehaladását kizárólag paraszttól és egy nyomorúságra kárhoztatott, ügyevezett intellektuel-oszálytól várni.

Az ipari tőkéről és a tőkésokről meg lehet egy a munkásosztálynak, mint a parasztságának a maga egyéni véleménye; azt azonban lehetetlen letagadni, hogy különösképpen Romániában a termelő tőkére még óriási hivatás vár, mert ennek kell az országot kiragadnia abból az elmaradottságból, melynek természetes velejárója a korrupció és a közállapotok bizonytalansága. A tőke a termelésben lehetővé teszi az agráris olykor, vagy gyakran, de viszont prosperitásához föltétlenül szükséges van rendkívül konszolidált igazságtűrés, közigazgatási, mindenekelőtt pedig forgalmi szervezethez.

Ezt a tény, ha csak nem rosszhiszemű, még a kimondatlan paraszti érdekeket képviselő nemzeti parasztpártnak is meg kell látnia s ha nem látja meg, vagy nem akarja meglatni, akkor talán nem egészen felületesen váltható meg azzal, hogy nincs komoly szándékában Romániát a nyugat-európai fejlődés áramába bekapcsolni. Nem vagyunk hívei a protekcionista iparfejlesztésnek, különösen nem Ro-

mániában, ahol a nagyiparosodásnak meg vannak a természetes fejlődési lehetőségei. De azt joggal várhatjuk el a kormánytól, hogy ezen természetes fejlődési lehetőségek elé ne emeljen gátakat, ne igyekezzék az amugyis feszült atmoszférájú szociális nyomorúságot még feszültebbé tenni, amit elsősorban a munkanélküliség és az egészséges szociálpolitika hiánya idéz elő.

A nagyipari fejlődés számára mindent

meg kell adni, ami megadható, mert ebből nemcsak a nagyipar, hanem az egész ország látja hasznát. A nagyipari vállalatok szaporodása és a meglévő fejlődéső munkalehetőséget és fejlődési lehetőséget ad a városi proletáriátusnak, igényesebbé és a civilizációra alkalmasabbá teszi a parasztot, saját belső erejénél fogva konszolidálja az államot közlekedési eszközeinek fejlesztésére és konszolidálására s a demokráciának, mint minden országban,

sokkal inkább siet segítségére, mint a feudálizmus.

Epen ezért az UGIR kolozsvári ülésén elhangzott panaszok mellett a kormány nem mehet el figyelmenlenu, sőt érdeke, hogy mindazokat a kívánságokat, amelyek itt elhangzottak, minél hamarabb teljesítse és ezzel utját vágja annak a gazdasági zűllésnek, mely elsősorban a gyárvállalatok leépítésével kezdődött s most a pénzügyi csődben kulminál.

„Csak egy szikra kell és minden lángba borul“

Ha a nankingi kormány nem hajlandó visszaadni a mandzsuri vasutakat és tovább fegyverzi a fehérhárdistákat, úgy a szovjet hadseregére bizza a döntést

A Times szerint a Távolkeleten a helyzet rendkívül kritikus. A Szovjet vezérkara megérkezett a hadsereghez

Berlin aug. 24. Moszkvai jelentés szerint a népbiztosok tanácsának legközelebbi ülésén ajánlani fogják, hogy a távolkeleti eseményekkel kapcsolatban még egy utolsó lépést tegyenek Kínánál s ha ez is eredménytelen marad és a nankingi kormány továbbra is segíti fegyverezni a fehér oroszokat és a vasúti vonal visszaadására nem hajlandó, a továbbiakat a szovjet hadseregnek kell bizoni.

Londoni Times a távolkeleti helyzetről írott cikkében azt hangoztatja, hogy a helyzet rendkívül kritikus. A határovnal mentén már annyi komolyabb természetű összeütközés is volt, hogy képzelenség eldönteni, hogy melyik volt a

támadó fél, aminék pedig a Kellog-egyezmény további érvénye szempontjából döntő jelentősége lenne. A lap szerint mindkét kormány azzal palástolja igazi szándékait, hogy védekező helyzetben van s mindenik fél a másakra hárítja át a támadó fél odiozus szerepét.

Charbini jelentés szerint a szemben álló ellenfelek már egyáltalában nem respektálják a közöltük a semleges zóna tekintetében létrejött megegyezést. Hatalmas haderők állanak szemben egymással alig néhány kilométeres távolságokban és nyilvánvaló hogy a feszült helyzetben már csak egy szikra kell s minden lángba borul.

A repülőtevékenység az utóbbi három napon át mindkét oldalon megerősödött, a csapatzállítások a határra állandósultak s a lakosság azon része, amelyik megteheti már újra arra készül, hogy otthontól elhagyja és biztosabb helyre távozzék.

Tegnap a szovjetcsapatok fővezére és vezérkara megérkezett a határvidékre. Az orosz határtól nyugatra eső zónában óriási élénkség uralkodik. A vasutvonalak és országutak utasainak ellenőrzéseit igen megszigorították s az egész közigazgatást katonai kézbe adták át. Több japán kereskedő elhagyta készülő Mongóliát, mert élet- és vagyonbiztonságuk veszélyeztetve van.

Hétfőn reggel érkezik Los-Angelesbe a Graf Zeppelin

Az óriás léghajó megtette a Tokió—Los-Angeles közötti ut egyharmad részét. Los Angelesben nagy előkészületeket tesznek a léghajó fogadására

Tokió, aug. 24. A tengerészeti minisztérium szikratáviró állomásaí éjjeli egy óraker, közep európai időszámítás szerinti délután öt óraker összeköttetést létesítettek a Graf Zeppelinnel s Eckener dr. a leadott rádiogrammban az időpontban az északi szélesség 36 és a keleti hosszúság 151 fokát jelölte meg a léghajó tartózkodási helyének. E földrajzi pont mintegy hatszáz mérföldnyire van keletré a Graf Zeppelin japáni starthelyétől.

Az Associated Press szikratáviró jelentést kapott a Graf Zeppelin fedélzetéről, melyben közölték, hogy a léghajó az indulás után három órával nagy viharba került, mely több mint félórán keresztül az egész léghajótestet állandó erős rázkódásnak tette ki.

A newyorki Herad tókioi tudósítója közli a tengerészeti miniszterumtól kapott azon információt, hogy a Graf Zeppelin az időjárasi helyzet miatt nem halad a Japántól a Behring-tengerig terjedő szigetecsoportok mentén, mert ez utvonalon a tenger mindenütt viharos,

hanem egy csaknem teljesen szélcsendes zónában.

A newyorki Herald tókioi tudósítója nyugati parti rádióállomások még nem léptek érintkezésbe a Graf Zeppelinnel. Los Angelesben egyébként már mindent előkészítettek a Graf Zeppelin fogadására. Expressz- és gyorsvonatok, autók és repülőgépek szállítják a repülőtérre a kíváncsiakat ezreit, akik a léghajó érkezésénél jelen akarnak lenni. Sokan csak azért utaztak Los Angelesbe, hogy postájukat a keleti partvidék felé feladják, mert a bélyegeknék és a bélyegzésnek Amerikában nagy árszija van.

Eckener a start előtt annak a reményének adott kifejezést, hogy hátszélből támogatva nyolevan órával belül eléri Los Angeleset.

Newyorkban is valószínűnek tartják, hogy a léghajó a vasárnapról-hétfőre virradó éjjelen eléri az amerikai partokat és hétfő reggel hat órára Los Angelesben lehet.

Newyork, aug. 24. A sanfranciskói tengerészeti marsall hivatalának szik-

ratáviró állomása hosszabb időn keresztül összeköttetésben volt a Graf Zeppelin szikratávirójával.

A sanfranciskói meteorológiai intézet időjárás prognoszták közölték dr. Eckenerrel és felhívták a figyelmét arra, hogy a léghajó az amerikai part mentén sűrű ködfelhőbe fog jutni.

Berlin, aug. 24. Newyorkból érkezett kábeltávirat közvetíti az Associated Press egyik jelentését, mely szerint a Graf Zeppelin már ma dében egy óraker megtette Tokió—Los Angeles közötti útjának egyharmad részét. Eckener közölte, hogy a léghajó fedélzetén minden rendben van.

ALKALMI VÉTEL!
Zongora, kintűnó hangu
Ilyesen jó állapotban 20.000 Leiért sürgősen eladó.
ROSENBERG
régiségkereskedő Cluj, Calea Victoriei 5.

A Zsidó Kisebbségek Jogainak Védelmére alakult Tanács foglalkozott az új román kultusztörvénnyel

(Zürich, aug. 24. Az Uj Kelet tudósítójától.) A napokban Zürichben a Zsidó Kisebbségek Védelmére alakult Tanács (Council for the Rights of Jewish Minorities) végrehajtóbizottsága ülést tartott, amelyen résztvettek: Leo Motzkin és Nachum Sokolow, a végrehajtóbizottság elnökei; J. Grünbaum képviselő, dr. Stephen S. Wise newyorki főrabbi, továbbá a tanács népszövetségi képviselője, Zwi Aberson, a tanács titkara, Sinder, a párisi iroda vezetője, Efrogin, dr. Emil Margulie, a tanács csehszlovákiai tagja, dr. Alfred Klee (Berlin, Florentin és Pacanati (Szaloniki) dr. Silberschein (Lemberg) dr. Helmann (Riga), Dizengoff, dr. Mossinson M. Ussischkin (Palesztina) és egy oroszországi delegátus.

Dr. Stephen S. Wiese a tanácskozás elején kijelentette, hogy az American Jewish Congress, amely egyik ága a zsidó kisebbségek jogainak védelmére alakult tanácsnak, a jövőben a szervezetet anyagilag és erkölcsileg az eddiginél fokozottabban fogja támogatni és a zsidó népi munkára a diaszpora országai-ban nagyobb figyelmet fog fordítani.

Motzkin elnököt felhatalmazták, hogy az augusztus végén Genfben megtartandó kisebbségi kongresszuson képviselje a zsidó kisebbségeket. Elhatározták továbbá, hogy 1930-ban a tanács konferenciára fog összehívni.

A gyűlés ezután foglalkozott a zsidók helyzetével Litvániában, Romániában, Görögországban és Oroszországban. A tanács executívje Woldemaras litván miniszterelnökhöz a következő táviratot menesztette:

„Fájdalommal s felháborodással szeretünk tudomást a litvániai zsidóellenes kilengésekről. Szilárdul meg vagyunk győződve arról, hogy Ön, aki megteremtője a litvániai zsidó autonómiáról szóló manifestumnak, mindent elkövet, hogy a biztonság s igazságosság rezsimjét szilárdítsa meg országában és lehetővé teszi a zsidó lakosság számára, mely minden erejével hozzájárult, a litván állam megteremtéséhez, hogy szabadon fejlődhessen.

Az új román kultusztörvény tekintetében az Executívé elhatározta, hogy lépéseket fog tenni az irányban, hogy a

zsidó hitközségek egysége fennmaradjon. Az executívé ezután megfontoltas tárgyává tette azokat a propagandisztikus eszközöket, amelyeket foganatosítani kíván a görögországi antiszemita hangulat leküzdésére.

Alapos tanácskozás tárgyát képezte a zsidóság helyzete Oroszországban. A gyűlés elhatározta hogy Newyorkban és Párisban bizottságot fog alakítani melynek feladata lesz megfelelő módon állást foglalni a zsidó vallás, a héber nyelv és a cionisták üldözése ellen Oroszországban.

Óriási érdeklődés nyilvánul meg a Zsidó Kórházegyesület sorsjátéka iránt

(Cluj-Kolozsvár, aug. 23. Az Uj Kelet tud.) Alig két hete, hogy a kolozsvári zsidó kórházegyesület megindította a kormány engedélye alapján nagyszabású sorsjegyekelést s az akció már is egészen bámulatos eredményeket ért el. A sorsjáték-intézéshez ezrelkek érkeznek a megrendelések az ország minden sarkából s a vidéki bizományosok és elárusítók ugyanolyan nagy tömegű sorsjegyet helyeznek el nap-nap után a publikum legkülönbözőbb rétegeiben. Igen érdekes jelenségként regisztrálható, hogy a zsidó kórházegyesület iránt nemcsak a zsidók, de a keresztények körében is óriási érdeklődés nyilvánul meg. A nagyközönség tisztában van vele, hogy a hábo-

ru után ez az első valóban komoly sorsjáték Romániában, egyrészt a játékterv reális összeállítás, másrészt a játérendezők abszolút megbízhatósága miatt. Eddig csak autókát, villákat, vagy ókröket sorsoltak Romániában, ha ugyan egyáltalán sorsoltak, mert bizony gyakran megeseft, hogy egy-egy ilyen sorsjátéknál egyáltalán nem került sor sorsolásra. A zsidó kórházegyesület sorsjátékánál ezzel szemben az összes nyereményeket nyomban a sorsolás után készpénzben fizetik ki.

Nagyon érdekes, hogy különösen a kisemberek körében mutatkozik nagy érdeklődés a sorsjegyek iránt. Egy nagyobb erdélyi gyár munkása például azzal a

kéréssel fordultak a vállalat vezetőségéhez, hogy mindannyian szeretnének venni kórházegyesület sorsjegyet, de mivel a sorsjegyeket nem lehet egyszerre megvásárolni oly módon, hogy a vállalat igazgatósága vegye meg a sorsjegyeket és azok árát huszlejes helyi részletekben vonja le nekik bérükből. A sorsjáték intézősége a példa hatása alatt elhatározta, hogy kemeberek számára is lehetővé fogja tenni a sorsjegyeknek részletekre való megvásárlását. A kolozsvári Kishitelbankkal ebben az irányban már megállapodás is jött létre, amely megkezdte a sorsjegyeknek részletekre való árusítását. A sorsjegy részlet-üzletet a többi erdélyi városokban is rövidesen bevezetik.

KÖNYVRÖTŐK! I-a argol
KÖNYVVASZON LEPAGE
-nál gyári raktár Cluj. Kérjen mintát.

Értesítés!
Megnyílt Bucureştiben, a főváros központjában a
„Hotel Venetia”
Str. Pictor Grigorescu 12. szám
A királyi palota mögött. — Bejárati a Calea Victoriei.
100 modern berendezésű szobával, központi ütés, minden szobában hideg- és melegvíz. Lift, fürdő és telefon áll a vendégek rendelkezésére. Nagyon előnyös árak. Utazó utak a tarifából 25% rabatot élveznek. Tisztelettel
„Venetia szálloda” vezetősége
MO.SESCU tulajdonos.

A legjobb nemesanyag, zseniális föltalálószellem, minőségmunka. Standard Electric gyártmányok!!!

- Tungram Bariumfémcsövek egyen- és váltóáramra,
- Standard rádióvevőkészülékek egyen- és váltóáramra,
- Standard conushangszórók,
- Standard fejhallgatók,
- Standard Straight Line forgókonduktorok,
- Standard erősítők és megafonberendezések,
- Standard leadóberendezések rövid és hosszú hullámokra, minden kiterjedésre!

Mind mesterművei az Egyesült Államok előrehaladott rádiótechnikájának. Csak Standard márkával valódiak!

Nemcsak évekre vagy évtizedekre, hanem egy egész emberéletre való egy jó beszerzés. Válasszon tehát egy megbízható, tökéletes rádióvevőkészüléket valódi kivitű keményfaszekrényben. — A „Standard”-rádió nemcsak otthonát díszíti és teszi lakályossá, hanem megoszt Önrel örömet, bánatot és mialatt Ön pihen, fáradhatatlanul nyújt szórakozást, felvidítást és oktatást. Válasszon tehát Önhöz méltó darabot, mert rádiója a tulajdonos személyiségére enged következtetni.

A Standard-gyártmányok szeptember 1-étől 20-ig vannak kiállítva a bukaresti Parcul Carolban levő Standard-pavilonban és minden jobb szakmabelli üzletben kaphatók.

A „Standard” név garanciát jelent!

Vasárnap
Sn
a k
Ném
Hága,
Henderso
zása elm
gátusok
Snowden
katársai
ügyi pro
véglegese
konferen
rul.
Az ang
tikusan
hangoz
A konfer
tartják,
megis sil
hozni az
amit a te
fojlt öss
Az udv
óna hossz
(Cluj-K
tud.) A
gető és a
ben ülése
Romániá
kockán. N
borus kár
tervezet
zseleit az
ták. Mint
sége most
doskodni
lésének u
a Joung-
ra az érd
össze.
A hága
ségek egy
mozgató
rányosabl
szág része
gek tekir
terv szeri
mánya is
via hajlat
tet alban
is akarja
pontot va
gium, Ole
a szakért
megállap
ung-terve
hogy ame
lyik hitel
megrövid
ten kívül
Görög
hatott in
mostani
seik köm
is, míg R
tervezet n
rálás alá
rek volta
ajánlatot
aminek e
vagy talá
arról az ö
zi adóság
niától. Es
ból az lá
pontja h
lesz elfog
Joung-ter
alacsony
mert ha

Snowden szerint a hágai konferencián a kudarc és a siker kilátásai egyenlők

Németországtól újabb áldozatokat kérnek a hatalmak. Stresemann az új kérést a pártok vezetőembereivel tárgyalja meg

Haga, aug. 24. Az angol delegációnak Henderson által vasárnapra jelzett elutasítása emarad. A királynő részéről a delegátusok haszteleire adott vacsora után Snowden kincstári kancellár a sajtó munkatársai előtt kijelentette, hogy a pénzügyi problémák felett hétfőn döntenek véglegesen s csak akkor dől el, hogy a konferencia sikerrel, vagy kudarcra zárol.

Az angol kincstári kancellár diplomatikusan fejezte ki magát, amikor azt hangsúlyozta, hogy a siker és kudarc kilátásai egyenlők.

A konferencia körében kétségtelennek tartják, hogy a pénzügyi kérdésekben megis sikerült bizonyos közeledést létrehozni az ellentétes álláspontok között, amit a tegnapi fesztelen hangulati állapotok összejöveteleinek tulajdonítanak. Az udvari etikét szerint a vacsora egy óra hosszat tartott. Ezután a királynőnek

a külügyminiszter rendre bemutatta a fődelegátusokat és ezeknek viszont a királynő férjét. Az uralkodónő mindenik fődelegátussal néhány percig elbeszélgetett.

Ezután a konferenciát összehívó hatalom delegátusaiból alakított pénzügyi bizottság tovább folytatta ülését, mely csak a késő éjjeli órákban ért véget.

ANGLIA LEGKESŐBB DECEMBER TIZENÖTIG LIKVIDÁLJA A RAJNAI MEGSZÁLLAST

A Reuter távirati iroda tudósítójának közlése szerint a dologi szolgálatok ügyében a tárgyalásokat a delegációk ma délelőtt folytatták. Henderson levelet intézett Stresemannhoz, melyben közölte,

hogy Anglia a legrövidebb időn belül igyekszik a rajnai megszállást likvidálni, de mindenesetre legkésőbb december tizenötödikéig.

A levél szerint a megszállók kivonulása szeptember közepén kezdődnek és mintegy három hónapig tartana, amíg az egész területet átadhatnák.

Beavatott helyről származó értesülések szerint a hatalmak újabb áldozathozatalt kívánnak Németországtól és pedig egyedül csak Anglia javára. Megbízható informátorok a sajtót úgy tájékoztatták, hogy arra igyekeztek rábeszélni a német delegációt, hogy Angliának jutó annuitások tekintetében a jövőben ne az élelbe lépő Jung-, hanem a régi Dawes-tervezet szerint fizessen. Stresemann hír szerint nem akarja egyedül vállalni a Jung-tervezet tulmenő kötelezettségeit s ezért Hágába kéréste a centrum és a német néppárt több vezetőpolitikáját, akikkel, valamint a szintén Hágába utazott szociáldemokrata Breitscheidtrel mag fogja tárgyalni a kérdést s ezután fogja ismertetni a német választ.

Románia csak vesztesként kerülhet ki a hágai konferenciából

(Cluj-Kolozsvár, aug. 24. Az Uj Kelet tud.) A minden nap felborulással fenyegető és a döntés állandó halogatása jegyében üléselő hágai kormánykonferencián Romániának is vitális érdekei forognak kockán. Mint ismeretes, Németország a háborús kártérítési kötelezettségeit a Dawes-tervezet szabályozza, amelynek rendelkezéseit az összes érdekelt államok elfogadják. Minthogy a Dawes-tervezet érvényessége most szeptember elsején lejár, gondoskodni kellett a hadi kártérítések fizetésének új rendelkezéséről s így jött létre a Jung-tervezet, amelynek alkalmazására az érdekelt kormányok Hágában ültek össze.

A KISÁLLAMOK HELYZETE

A hágai konferencián uralkodó nehézségek egyedül, vagy talán csak legfőbb mozgató indoka, hogy egyes államok bizonyosabb helyzetbe kerültek a Németország részéről fizetendő reparációs összegek tekintetében, mint ahogy a Dawes-tervezet volt. Ezek közé tartozik Románia is, míg Görögország és Jugoszlávia hajlandók elfogadni a Jung-tervezet alban a formában, ahogy azt Anglia is akarja. Románia tehát ellenzék álláspontot vall, akárcsak Franciaország, Belgium, Olaszország és Japán, amelyek csak a szakértői bizottság által annakidején megállapított formában hajlandók a Jung-tervezetet elfogadni, ami azt jelenti, hogy amennyiben Németország valamelyik hitelezője úgy érzi, hogy jogában megrovindították, csakis a Jung-tervezet-ten kívül kereshet rekompenzációt.

FRANCIAORSZÁG DIKTÁL

Görögország és Jugoszlávia azért járultak inkább hozzá a Jung-tervezet mostani formájához, mert az ő követeléseik könnyen kielégíthetők más módon is, míg Románia különböző prekanciót a tervezet mostani szövege más és más elbírálás alá vonja. A múlt héten olyan hírek voltak, hogy Romániának is tettek ajánlatot a Jung-tervezet elfogadására, aminek ellenében Franciaország részben, vagy talán egészen lemondana állítólag arról az összegről, amelyet a szövetségi adósságok egyrészeként követel Romániától. És mivelhogy Briand magatartásából az látszik, hogy Franciaország álláspontja hajthatatlan, Románia kénytelen lesz elfogadni azt az új kvótát, amelyet a Jung-tervezet állapít meg részére, habár alacsonyabb és igazságtalannak tekint, mert ha szembeszállna a Jung-tervezet-

tel, ez a Franciaországgal való szembezállást is jelentene. Különbösen is, ha a nagyműveltségű egységes álláspont tudnak jutni, Románia különveleménye úgy sem változtathatja az elfogadott határozatokon, sőt a tárgyalásoknak erkölcsi értéke sem volna, mert Európában ma senki sem nézne jó szemmel egy olyan akciót, amelynek következménye, ha az akció sikerült, a hágai konferencia bukása volna.

MIT IGERNEK ROMÁNIÁNAK?

A helyzet Romániára nevezve nagyon nehéz Hágában, különösen ha igazatnak bizonyultnak azok az újabb érkező hírek, amelyek szerint Franciaország egészen más javaslatot tett Romániának, mint ahogy eddig tudták. Franciaország nem hajlandó törölni, vagy akárcsak csökkenteni is azokat a háborús költségek összegeket, amelyek Romániától járnak neki. A francia ajánlat arra vonatkozik csupán, hogy részben leszállítaná azokat az összegeket, amelyeket a Bratianu Vintila által Franciaországgal kötött meg egyezes alapján kellene fizetni a háború óta törlesztés nélkül maradt bekebeli román költségek után. Ezt az egyezményt Bratianu Vintila a körülmények kényszerítő hatása alatt kötötte meg, hogy minél előbb megkaphassa a stabilizációs költséget és már akkor nagyon hátrányosnak tekintette Románia részére. A mostani francia ajánlat csak ezeket a hátrányokat tenné jóvá.

FELBORUL A NEMET-ROMÁN MEGEGYEZÉS

Románia ezzel a megoldással annál kevésbé lehet megelégedve, minthogy míg Olaszország a Jung-tervezet alapján évente 28.6 millió aranyárka tiszta nyereséghez fog jutni, addig Románia az új reparációs kvótából még azon kötelezettségeit sem lesz képes rendezni, amelyeket a Dawes-tervezet alapján vállalt a németekkel szemben. Ezenkívül Románia teljesen fedezetlenül marad azokkal a kötelezettségekkel szemben, amelyeket a háború alatt elkövetett német vagyonok visszaadásával vállalt. Ezt egyébként, amikor a Jung-tervezet nyilvánosságra került, a román kormány azonnal közölte a Dawes-tervezet alapján érdekelt német szállítócégekkel, amelyeknek tudomására hozta, hogy az új helyzetre való tekintettel Románia képtelen elismerni több olyan egyezmény érvényességét, amelyek szerződéses alapja — a Dawes-tervezet — nem létezik többé. A kérdés rendezéséről Ti-

tulescu és Ponovici Mihály pénzügyminiszter, valamint Stresemann német külügyminiszter között többszöri megbeszélés történt, amelyek során olyan megoldást kerestek, hogy miképpen lehetne a Jung-tervezetén kívül Románia igényeit kielégíteni.

VESZÉLYBEN A TÖBBI PARÁCIÓ IS

Németország részéről tehát Románia alig számíthat jóváteletti összegre. Ami pedig azokat a hadikárpótlásokat illeti, amelyekkel Ausztria, Magyarország és Bulgária tartóznak Romániának, ezekre vonatkozólag Pirelli, olasz fődelegátus kimutatta, hogy semmit sem érnek, ha Németország a Jung-tervezet révén megszabadul minden pénzügyi kötelezettségeitől, vagyis nem garantálja többé volt szövetségeseinek fizetéseit, viszont ezek az államok nem akarnak és nem is fognak maguktól fizetni.

A legújabb jelentések szerint hétfőn dől el a hágai konferencia sorsa. Lehet, hogy a döntés ismét halasztást fog szenvedni, de ezen a héten minden körülmények között tudni fogjuk a hágai konferencia eredményét. Szeptember elsején ugyanis már megkezdődik a népszövetségi tanács őszi ülészaka, amelyen a most Hágában tárgyaló kormány megbízottak

legtöbbször részt kell vennie. Jövő szombatig tehát valaminek történnie kell Hágában, mert különben a jóváteletti konferenciát el fog kelleni a népszövetségi ülészak utánra halasztani. Az elhalasztásnak az előnye az volna, hogy a kormánydelegációk tagjai Genfben még folytathatnák a megegyezésre vonatkozó tanácskozásokat. Csak hogy a halasztás ellen még súlyosabb érv szól, még pedig az hogy — amint említettük — szeptember elsején a Dawes-tervezet hatályát veszti és ha szombatig nincs döntés, akkor ex lex fog beállni az egész jóváteletti problémában.

— Ford nem gyárt több autót, ha az Unióban nem lesz alkoholtólalom. New Yorkból jelentik: Henry Ford, a híres autókirály érdekes kijelentést tett a napokban. Elmondotta, hogy ha az amerikai Egyesült Államok nem küzd az alkoholizmus ellen, akkor ő felhagy az autógyártással. — Nem akarok kétszáz ezer munkást fizetni, hogy bérüket italra költsék, nem akarok iszákos nemzedékre autót bízni, mert az autóbeműn és az alkohol semmiféleképpen sem férnek össze — mondotta az autókirály.

Egy komoly szó a szemüveget viselő közönséghez

Mindazok, akik születéstől fogva, avagy későbbi külső behatás folytán kénytelenek szemüveget viselni, különös gondot kell fordítani arra, hogy — akár saját munkát vállalásuk, akár orvos által előírt szemüvegük — pontosan feleljenek az arcukhoz való keretet kapjanak.

Amilyen lényeges, hogy kényes esetekben az üvegeket orvos írja elő, éppoly lényeges azoknak, akik sokat írnak, olvasnak, avagy precíz rajzokat, mechanikai munkát végeznek, hogy a keretet szaklásszerész válassza meg; szükség esetén formálja azt a fejüket és arc szerint.

Ezen okok figyelembe vétele indította Kolozsvár alantjegyzett, legrégebbi szaklásszerész céget azon — nyugaton régen bevált rendszer bevezetésére, hogy minden darab — üzletében összeállított szemüveget cégjegyével ellát, a keretet előforduló deformációt, vagy törést 2 éven át díjtalanul végzi és erről írásbeli garanciát vállal.

Azon biztos hiszemben, hogy az intelligens közönség ezen rendszer előnyeit felismeri és értékeli, kérem szíves pártfogásukat.

Kun Mátvás Fia
szaklásszerész
Cluj, Calea Viktoriel 12. szám.
Alapítási év 1864

Most többet kap a pénzéért — mint máskor! Figyeljen csak!

Angol ingpouplenok	Lei 69
Francia grenadin 100 cm. széles remek mintákban	„ 78
Szintartó fehérnemű tusor	„ 79
Sima és mintás crepp de chinek	„ 390
1 méter 130 cm. széles tiszta gyapju costum és ruhaszövet minden színben	„ 245

BIRÓ

nőidivatháza Cluj, Calea Reg. Ferdinand 11a

40 éves tapasztalat igazolja a Höfer gyermekápolószerek jóságát.

TÖR! I-a argol...
ités!...
enefia...
unka....
egy jó...
Parcul...
phatók.

Benamy darabjait két nagy budapesti színház fogadta el előadásra

A „Kajüt“ című drámával kezdi meg ideai szezonját az „Uj Színház“. A „Dráma az orosz határon“ című háromfelvonásost a budapesti Magyar Színház fogadta el előadásra

Cluj-Kolozsvár, aug. 24. Az Uj Kelet tudósítójától. Az Uj Kelet szerkesztőségének régen tudott, de most már véglegesen realizálódott szándéka van. Egy az Uj Kelet redakciójából kiadott és magasra ívelő pályát jutott el első állomásához a világhírű és dícsőség felé. Az Uj Keletnek megalapítása óta egyik belső főmunkatársa volt Ben Ami, aki ebben a redakcióban bontakoztatta ki kivételes tehetségét, innen indult el írói, újságírói és publicistái fejlődése felé.

Pár nappal ezelőtt az összes budapesti lapok közölték, hogy Benamy Sándor „Kajüt“ című drámáját a budapesti Uj-színház igazgatósága előadásra elfogadta. A „Kajüt“ című darab az ideai szezonban valószínűleg már első premierként fog szerepelni a színház műsorán s egész novemberig kizárólag ezt a darabot fogja játszani a színház színészgárdája. Aki ismeri Benamynak ezt a darabját, az tisztában van vele, hogy a drámai erővel felépített, finom erotikájú színdarab nemcsak a magyar színpadokon, hanem a világ összes színpadain

a legnagyobb sikereket számíthat.

Benamynak egy másik darabját, a „Dráma az orosz határon“ címűt a Budapesti Magyar Színház igazgatósága fogadta el előadásra és mindenképpen valószínűség szerint még ebben a szezonban szintén előadásra kerül. Kétségtelenül ez csak első lépés annak a fényes kar-

riernek, amely e kivételesen tehetséges, szellemes, izig-vérig művészember előtt áll.

Az Uj Kelet szerkesztősége természetesen a legnagyobb szeretettel és örömmel osztja meg Benamy nagy sikereire hivatott drámáiról karrierjének elindulásában.

Ujabb véres összeütközés volt Jeruzsálemben

(Cluj-Kolozsvár, aug. 24. Az Uj Kelet tudósítójától). Az a feszült hangulat, amely a Szent Fal elleni sorozatos arab támadások és az angol rendőrség brutális magatartása keltett Jeruzsálemben, már napok óta újabb kirobbanással fenyegetett. Lapzártakor érkezett magántáviraft szerint Jeruzsálemben a panaszok fala mellett a zsidók és az arabok között

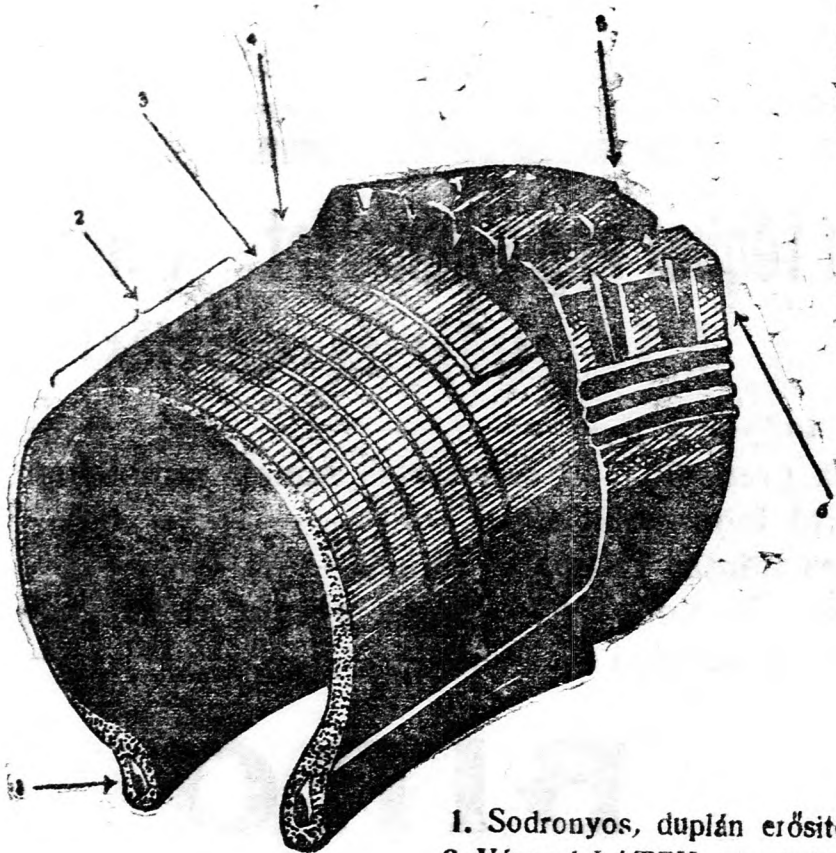
újabb véres összeütközés történt. Az összeütközés során kilenc zsidó és három arab elesett. Száz ember megsebesült. A gyász jeléül a zsidó tüzlegeket bezárták.

A birt, bármilyen valószínűséggel hat is, a legteljesebb fentartással kell fogadni.

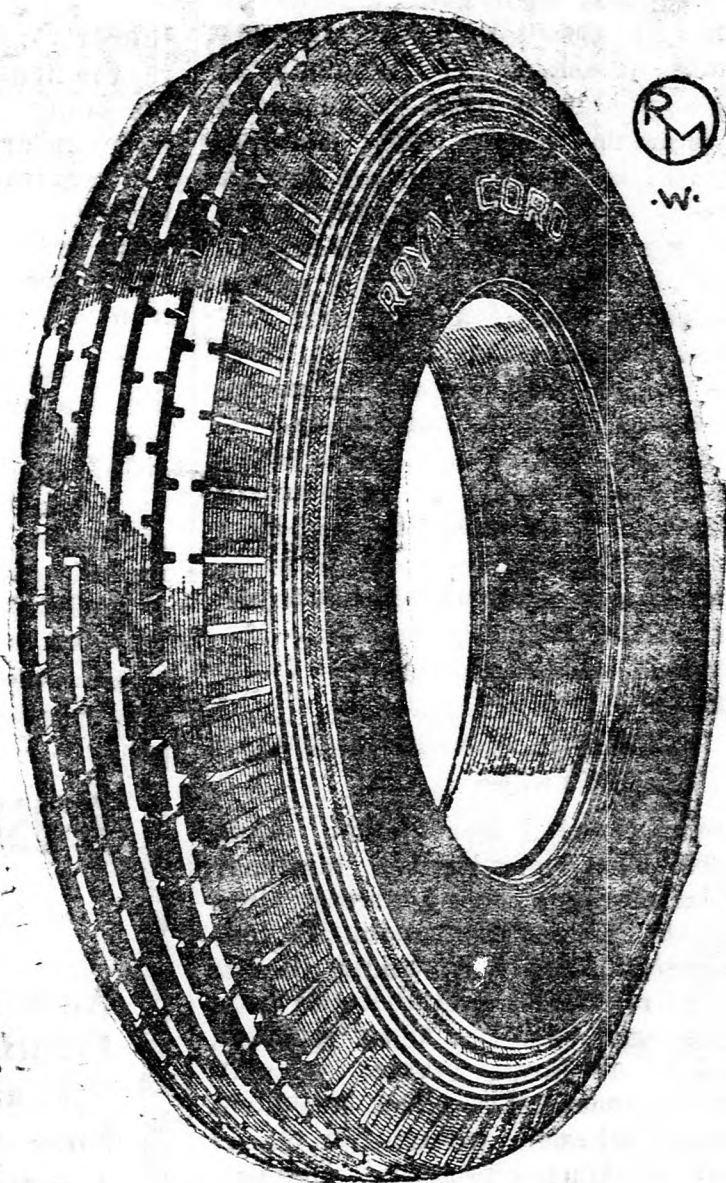
Az új autógummi

U.S. ROYAL CORD

A tudomány legújabb eredményei alapján összeállítva.
Az 1929. év legjelentősebb eseménye az automobilizmus terén.

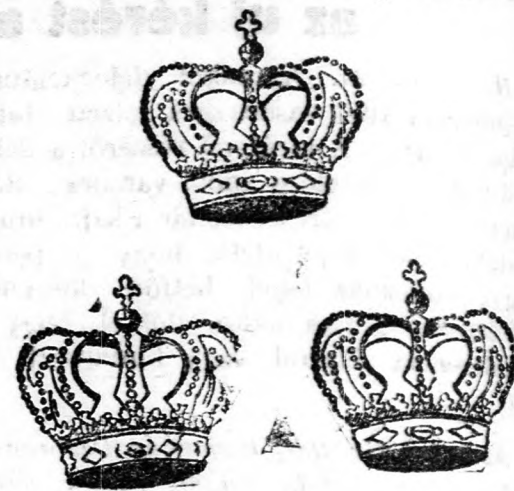

1. Sodronyos, duplán erősített perem.
 2. Vászna LATEX gumioldattal préselve.
 3. Felső védő ruganyos gumiból.
 4. Oldalfalak erősítése.
 5. Futófelület recézése és körvonalai könnyű tapadást adnak és oldalcsuszás ellen védőül szolgálnak.
- Az oldalrecézés az úttestet elhárítja.

Kizárólagos árusítás:
„ANILIN“ S. A. R.
BUCURESTI I.
Calea Victoriei 75.

A Deauville-i és Vichy-i elegancia versenyen a tiszta selyem

HAROM KORONA
védjegyű harisnya
aranyérmét nyert.

A szigeti Mizrahi konferencia delegátusai

Máramaroszigetről jelenlik: A szigeti országos Mizrahi konferenciára eddig a következő delegátusok jelentették be részvételüket:

Nagyváradról: Nuszbaum Sámuel, Mittelmann Jakab, Wasserstrom Sándor, Kesztenbaum Miksa, Grünberg Ignác, Breier Adolf, Kós László, Weisz Kálmán, Grosz Márton, Lettmann Dezső, Goldstein Mór, Rosenberg Emil, Rath Efraim.

Kolozsvárról: Klein Eljáhu, Fröhlich Izrael, Glasner Benjámin, Dr. Glasner Izák, ifj. Berger Dezső, Glück Andor, Weinstein Gyula.

A Ceire Mizrahi részéről: Ullman Andor, Weiss Mose, Nótá Sándor, Neumann Jenő és Glasner Izidor.

Zéiroth Mizrahi részéről: Menezel Tusi, Sajovits Laura és Ingber Szeri.

Neumann Mór, a kolozsvári Mizrahi elnöke, betegsége miatt nem vehet részt a konferencián.

Szatmárról: Idő Keitler Mór dr. Stera Mór, Jeremiás Zsigmond, dr. Jordan Viktor, dr. Klein Ernő, Schiffer Jeremiás.

Temesevárról: Fleischer Lipót, Eplai Jakab.

Szászrégenből: Fixel Vilmos.

Szilágycséhéről: Dr. Poseniő és dr. Krausz.

Nagysomkútról: Kepes Dezső.

Nagybányáról: Hirsch Jakab.

Margittáról: Dr. Friedmann Herman.

Felsőbányáról: Fozel Dezső.

Zsibórol: Janovitz Emil.

Érmihályfalváról: Goldstein Miksa.

Székelvárról: Weisz Jenő.

Itt említjük meg, hogy a kolozsvári Ceire Mizrahi a konferencia alkalmából csinos kivitelű emléklapot adott ki melyet a konferencia folyamán árusítani fognak.

Figyelem! A Zárda-utcai zsidó templommal szemben **Schächter Abraham**-féle zsidó könyvkereskedésben mindenféle **imakönyvek, Machszor, stb.** magyar és német fordítású, valamint **új kiadású és antik könyvek.** **Talleszek gyári áron.** Mlize Tiflis és más imaszerek engross és detail legolcsóbban beszerezhetők. **Schächter Abraham Oradea.**

Füzdőre, nyaralóhelyekre utazó előfizetőinket felkérjük, közöljék pontos címüket a kiadóhivatallal, hogy az Uj Keletet fűnnakadás nélkül küldhessük.

Néhány emlék a zürichi nagy napokról

Írta: DR. KLEIN MIKSA

(Első közlemény)

Augusztus 11-én reggel 9 órakor fáradság jövünk ki a zürichi Stadttheater nagyteremből dr. Fischer József országgy. képviselővel és sérára indulunk a tó partra. A ragyogó napsütésben a kis hajók vidám közönséggel tevére utkáznak felé a tavon. Zürich népe kirándulásra készül ezen a gyönyörű vasárnapon. Mi egész éjszaka a cionista kongresszuson vettünk részt és olyan élményben volt részünk, amelyet nem lehet elfelejteni. A világon szétszórta élő zsidó önép. parlamentje zárta le a tanácskozást ezen az éjszaka, hogy helyet adjon egy új parlamentnek, amely hivatalosan nemzetgy. ideálját realizálni. Fáradtak vagyunk, de nem álmosak és jól esik a reggeli séta ebben a gyönyörű városban, mert a szívünk és az agyunk teljesen leltelve van soha el nem felejtethető impressziókkal. Néhány képet, néhány színesfényképet akarok itt szavakban megörökíteni, hogy mások is, legalább közvetve, megérezzék e történelmi napok jelentőségét.

A Stadttheaterben zárulást tart a cionista kongresszus. A pártok az utolsó előadásokat tartják. Héber, jiddis, német és angol nyelven támadják az ellenzék szónokok csodálatos felkészültségével az elnökség javaslatát a Jewish Agency miatt. Az évek óta folyó nagy vita ma éjjel szavazásra kerül és Weizmann áll vagy bukik a javaslatával.

Weizmann hét esztendőn át dolgozott bámulatos körültekintéssel, hogy a palesztinai építési munkát ne egyedül a cionisták vállalják, hanem együtt kell működnie a nemcionistákkal is. Ezt a weizmanni tervet a cionisták egy része évek óta támadja. A támadás alapjólata a féltékenység és a szeretet volt. Feltették a palesztinai munkát a virágzásba, székként héber nyelvet, a chalucok munkáját a zsidóság azon rétegeiből, akik nek nem szívügyük lesz ez az ideál, amelyért ők oly sok szeretettel és csodával áldozatkészéssel dolgoztak. Nem merik reábizni legfeljebb nemzeti kincsüket a nemcionistákra. Weizmann pedig meg van győződve, hogy csak az általa kidolgozott tervek alapján valósítható meg a nagy nemzetgy. munka, Palesztina felépítése. Világnézetelek küzdöttek itt egymással. A cél közös volt, csak a mód szerkesben és a taktikában voltak nagy eltérések.

A gyűlés elnöke Motzkin biztos kézzel uralkodik a tanácskozások felett. Született elnök, aki nagy tapintattal és találó megjegyzéseivel mindig le tudja csillapítani a felkavart kedélyeket és biztosítja a tárgyalások nyugodt menetét. Igazságos, pártatlan elnök és főleg bírja ide-odával a tanácskozások hosszú idejét. Lamer mindenkit, mindenkihez van pár kedves szava és kalapácsütés nyomán mindig helyre áll a csend és a tanácskozás rendje.

Weizmann Chaim ma este nagyon idős. Sápadt arcán még erősen látszanak súlyos betegségeinek nyomai, fekete szeméj mélyen benn ülnek az arcában és nyugtalanul várja a gyűlés megnyitását, amelynek váratlan akadályja támad. Szombat este van és a zsúfolt hallgatóság előtt az egyik lengyelországi delegátus társaiól egy kis dalárdát alakított és szép héber nótákkal szórakoztatták magukat és a hallgatóságot, amely együtt énekelte a delegátusokkal. Motzkin és az elnökség tagjai eleinte örömmel hallgatták a zsidó népleleknek ezt a váratlan megnyilatkozását, de azután le kellett inteni a hallgatóságot minden tiltakozása dacára ezt a kis intermezzót, mert kezdődött a tárgysorozat.

Egy mizarchista delegátus héber nyelven támadja a Jewish Agency javaslatát és nyújtja be a módosító indítványok egész sorozatát, de nem is ez költi le a hallgatóság figyelmét, hanem a páholycok, amelyek egyre zsúfoltabban telnek meg hallgatósággal. Felütnök a világon szétszórta élő zsidóság legkiválóbbjai: frakkok, ragyogó estélyi öltözetek, asszonyok, lányok nagy érdeklődéssel látosövezik az ismertebb férfiakat és egyre ünnepebb hangulat fogja el a szíveket.

Egy pillanatra a közönség érdeklődése az elnöki emelvény felé irányul, ahol a Beilisch per híres védője öleli nagy szeretettel régi barátját, Motzkin. Ezt az alkalmat ragadja meg az elnök s a kalapácsütés nyomán támadó esendben a következőket mondja:

— Kénytelen vagyok egy pillanatra megszakítani a tanácskozást, hogy elég legyen egy kedves kötelességemnek. A hallgatóság sorában sokan jelentek meg a nemcionista delegátusok közül és úgy érzem, hogy mint testvéreket kell őket üdvözölnöm. Üdvözölöm őket, akik a holnapért jöttek el, hogy együttesen alkotunk szépet és jót Izrael javára.

A delegátusok és a hallgatóság szívét a lelkesedés hulláma önti el. Az egyik jobboldali páholyan felegyenesedik Leon Blum elegáns alakja s mély meghajlással köszöni meg a közönség övécióját, míg szemben vele egy markáns arcú fekete bajuszu ember néz szembe az ünneplő közönséggel: Felix Wahrburg. Az izgalmat még fokozza az, hogy Weizmann felsiet Leon Blum páholyába és a két zsidó vezér melegen megöleli és megcsókolja egymást. A jelenet izgalmai ahig akarnak lecsillapítani, amikor az egyik baloldali középpáholyan Weiz-

mannéval karonfogva megjelenik Lord Melchet. Az angol pénzfőedelem megjelenése Zürichben döntően befolyásolja a Weizmann siktét. Ott vibrál a hangulatban, fogja az emberek lelkét, hogy Weizmannnak sikerülni fog a világ zsidóságának minden rétegéé összefogni a palesztinai munkára. Egy pillanatra meghajol Lord Melchet a zsidó parlament óvációja előtt és sietve menekül ki a folyósóra, majd később visszül helyere és reggel 7 órakor még mindig a páholyan ülve figyel a cionista kongresszus menetét.

Szájról-szájra járt a hír, hogy megjöttek az amerikai nemcionisták, Luis Marshall vezetése alatt. Sokan vannak, százan felül jöttek el s egyre érkeznek a táviratok, jönnek Wassermannék Németországból, megérkeztek a délamerikaiak, megjöttek az ausztráliaiak és amint az éjszaka halad előre, újabb csoportok töltik meg a Stadttheater termeit. Ejjél van, és nincs ország, melynek zsidó delegátusai itt ne lennének. Az ülésteremben pedig megkezdődik a szavazás. Miként előrelátható volt, Weizmann javaslatát a kongresszus nagy többséggel magáévá tette. Ezzel lezárul a zsidó történelmi egyik küzdelemes fejezete, hogy új lapot nyisson a holtnapnak. Weizmann szinte könnyes szemmel köszöni a kongresszus bizalmát. Weizmann záróbeszéde tele volt öntudattal, energiával, céltudatossággal, hatalmas új tervek konturjai tonakoztak ki a hallgatók képzelete előtt, új kolonizációs tervek, közművek, városok, falvak, amelyeknek felépítéséhez pénz kell. Arany kell, amelyet nem lehet kényszer útján behajtani, hanem a zsidóság becsületkérdésévé kell emelni a gondolatot. A kibővített Jewish Agency-re hárul most már az építés feladata és a cionista kongresszus az élő eleven lelkesmerete marad a megújuló zsidó népnek, mely az ősi földön új élet virágzását valósítja meg.

A szavazás után még sok formáság elintézésre vár sorra és csak Motzkin erélyességének köszönhető, hogy ezeket a kérdéseket is mind elintézték alkotmányoszerűen. Weizmann sikerének osztályrészesé, legkiválóbb munkatársa: Nahum Sokolow. Hogy minő szeretettel övezik Sokolow alakját a kongresszus tagjai, azt nem lehet leírni. Mindenki boldog, hogy itt látja, hogy jóegészségesen van, hogy ragyogó szelleme töredlen fényességgel csillog mintén felszólalásában. És Sokolow ugyanolyan szeretettel köszönti a delegátusokat, azok hozzártartozóit, a vendégek és az ifju nemzedéket. Mindenki szeret, aki a zsidó ügyek iránt érdeklődik. A hangulat fogva tartja a lelkeket, eltűnnek a válaszfalak. Cionisták, nem cionisták; mindegy. Ugyanaz a lelkesedés fűti az összes szíveket.

Az aggodalmaskodókat, a kételkedőket Weizmann nyugtatja meg. Mindenkihez van egy biztató szava: „Ne féljétek, meg látjátok a délutánt, velünk lesz minden zsidó és a palesztinai munkának új alapjait fogjuk lerakni”. Csak két ember nem vesz részt ebben az izgalomban és sötétben néznek maguk elé. Jabotinsky és Ussischkin. Az előbbi tele van kinéz gyötrelmekkel, nem bízik az angol kormányzat jóindulatában, támadja folyton a mandatárius hatalmat, amelyik a nem viselkedik méltóan a zsidó áldozatkészéssel szemben. Ussischkin lelke pedig az aggodalom gyötri. Vajjon elucájainknak jobb élete lesz-e ezután? Lesz-e pénz a mocsarak lecsapolására? Lesznek-e új iskolák, új utak, új munkáalkalmak és megérti-e a nemcionista zsidóság is, hogy vétkezett súlyosan eddig az ősi földdel szemben? Talán délutánra eloszlik a gond. Ussischkin lelkeből is és újra bizni fog tudni a zsidóság áldozatkészégebén és talán megvalósul Weizmann terve. „Palesztina felépítésének gondolatát bele kell vinni a nemcionisták lelkébe is”. Adja Isten, hogy úgy legyen.

Sternblum Gizella édesanyja elmondja szerencsétlen sorsu leányának tragédiáját

Az Uj Kelet munkatársa meglátogatta az elrabolt és tönkretett zsidóleány szüleit

(Bucuresti-Bukarest, aug. 24. Az Uj Kelet tud.) A szerencsétlen sorsu bucaresti zsidó leány, Sternblum Gizella tragédiája még mindig élénken foglalkoztatja a főváros közvéleményét. A rendőrség tegnap kihallgatta a tulajdonosát annak az éjjeli mulatónak, amelyben Sternblum Gizellát fogsgáiban tartották. Az új adatok alapján Sternblum Gizella megrottóinak elfogatása szinte bizonyosra vehető és már csak napok kérdése.

Az Uj Kelet munkatársa ma meglátogatta Sternblum Gizella édesanyját. A szerencsétlen asszonyt leányának tragédiája teljesen összetörte úgy testileg, mint lelkileg. Naphosszát csak sir és nyöszörög. Könyvektől fuldokolva válaszol a hozzáintézett kérdésekre.

— A leányom — meséli — mindössze tizenöt éves, nagyon szép leány volt, családunk szeméfnye és büszkesége. És most...

Az emlékezésre újabb sirógörcs fogja el. Csak nehezen bír ismét uralkodni magán. Felszántja könnyeit, majd így folytatja:

— Ugy történt, hogy elküldtük, vásároljon valamit. Vártuk, vártuk, dél lett, azután este és még mindig nem jött vissza. Kétségbeesetten szaladtunk a rokonokhoz, szomszédokhoz, ismerősökhöz és a rendőrséghez. Sennkise láttam, senkise tudott róla semmit. Az látszott a legvalószínűbb lehetőségnek, hogy a nagy me-

legben talán elment fürödni és a vízbe fullt.

A rendőrségen is ezt a magyarázatot adták és erre a nyomozást fel is függesztették.

— Már-már beletörődünk a gondolatba, hogy meghalt... És egyszer csak váratlanul megkerült. Soha nem fogom ezt a találkozást elfelejteni. Borzasztó volt. Az én gyönyörű, fiatal leányom helyett egy agyongyötört, fiatal ember helyett csak hoztak elem... Ram ismert. Aztán elmesélte, hogy az uccán egy ismeretlen férfi szólította meg és mialatt vele beszélgetett, hátulról megragadták, beuszokolták egy zárt kocsiá és elrobogtak vele. A száját betömtek, hogy ne tudjon segíségért kiáltani, a szemét pedig bekötözték, hogy ne lássa merre viszik. A rémületől elvesztette eszméletét és amikor magához tért, egy sötét szobában találta magát, amelynek nem volt kijárata. Egyszer csak egy idegen férfi jelent meg a szobában, de mikor az közeledni akart hozzá, minden erejével védekezett nyilvánvaló szándékai ellen. Ezért aztán állandóan ütöttek, verték, éhezlették és amikor látták, hogy ezzel sem tudják megtörni, egyszerűen lefogták és így kényszerítették arra, hogy odaadja magát... Beteg lett, kórházba került, majd amikor kigyógyult, visszavitték abba a rettenetes házba... En jártam azóta ottan... Borzalmas hely-

az... Még rosszabb, mint az örültek háza...

Sternblum Gizella most egy szanatóriumban van. A család aggodalommal lesi, hogy kiheverie-e az átél borzalmakat. Csak az a remény fűti még hozzátartozóit, hogy a bestiális gaztett elkövetői kézrekerülnek és elveszik tettükhöz méltó büntetésüket.

Izr. urileány teljes ellátást kaphat magános zsidó urhőgyneél. Egyetem-utca 3. I. em. 4.

Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Rt.

Cluj—Kolozsvár, Piata Unirii 9. Fiókintézetek: Dej—Dés, Beclan—Bethlen, Jibou—Zsibó, Zálau—Zilah.

Saját tőkék 40 millió Lei

Foglalkozik a banküzlet minden ágazatával. Átutalásokat bel- és külföldre legelőnyösebben és legpontosabban eszközöl.

Engedélyezett devizahely

és Vichy-versenyen selyem

KORONA harisnya et nyert.

zürichi kongresszusai

jelentkei. A sziget... referenciára eddig... ok felutatták be...

Sámuel, Wassermann Sándor, Grünberger Kós, Weisz...

Ellijahu, Fröh...

Dr. Glas...

Dezso, Glück An...

Dr. Lipot, Eple...

Vilmos, Poseniéd és dr.

Herman, Dezso, Emil...

oldstein Miksa, Jené.

hogy a kolozsvári...

A Zárda-utcai zsidó templom... Ábrahám... chszor, stb... éssal, valamint új... könyvek... gyári áron... Mize Tfüll és... detail legelőnyöseb... hächter Ab...

lőhelyekre... et felkérjük... őket a kladó... z Uj Keletet küldhessük.

Női és férfiruhákat vegyileg fest, fészfit Unió Cluj

Sámuel Chaim Landau
Az ifjú Mizrahi-vezér halálának első évfordulójára

Pontosan egy éve annak, hogy Jeruzsálem apraja-nagyja az Olajfákhegyére kísérté népünk nagy fiát, Sámuel Chaim Landaut, az ifjú Mizrahi tragikus végű vezérét. És ma, halálának évfordulóján, konferenciára jönnek össze Máramaros-szigeten azok, kiket ő nevelt, akiknek számára megteremtette a Mizrahi-ideológiát.

Nem véletlen dolog, hogy ez a konferencia, mely „Tóra váavodá”, a Tan és Munka jegyében fog lezajlani, Máramaros-szigeten, a középeurópai chaszidizmus mentővárában ül össze. A mizrachizmus, mely Lettország termő humuszában sarjadt ki, főleg olyan köröket hódított meg, amelyek a chaszidizmussal ellenzéki viszonyban állanak. A Mizrahi és a chaszidizmus között mind a mai napig nem sikerült színtézist teremteni. Az a néhány rebbe, akit a Mizrahi-mozgalomban találunk, csupán azt bizonyítja, hogy a Cionért való szeretet és rajongás fölülte elhatalmasodott bennük.

De bármennyire nehéz is színtézist teremteni a chaszidizmus és a Mizrahi között. Sámuel Chaim Landau volt az, aki életében utat tört ennek. Rebbe volt Landau a szó legnemesebb értelmében, egy burkolt „Jamed-váv”. Csak az, aki ismeri a chaszid miljöben, a rebbe közéletben nyelvetlenül ifjúságot, tudja megállapítani, hogy milyen hatással volt Landau tanítása ezekre a zseni jelökre.

Egy forró augusztus délután érkezett Máramaros-szigetre Landau halálának híre. Szólanul, mint akit a világra sújtott állott egyhölgyen a Ceiré-Mizrahi néhány vezetőtagja és szemükből patakzottak a könnyek. Csak az a szeretet, amivel a „rebbe” magához láncolja híveit, képes erre.

Tíz esztendővel a Mizrahi megalakulása után Erdélyben, ezért ül össze az első konferencia a Ceiré-Mizrahi iniciatívájára — Máramaros-szigeten.

Sámuel Chaim Landau munkásvezér is volt, szocialista.

A Munka mérföldes eszmákkal halad és meggyőzte a tömeget és az intelligenciát. Az eltiportak, a munkások, akik gyermekeiktől örökösön analfabéták voltak. — nagybírtelen a kultúra és a politika asztalánál veszik észre magukat. És a zsidó munkás, aki a galicjai százszor eltiportabb, csak Palesztinában valósíthatja meg álmait, hiszen ott a munka, főleg a mező munka, szent eszeleket, amely fölér az egész Tórával. Bölcsen is így tanították: Micvát hisy Erec Jiszráél sekulá keneged kol hátrá.

A tradícióit zsidó munkás harc formájában találta a szocialista mozgalmat. Ez lerombolta mindazt, ami a vallásos zsidó munkásnak multat, szentséget és tradíciót jelentett. Egy aktív tényezőnek kellett jönnie, aki bebizonyítsa tettel, hogy mennyi szépség rejlik a mi szocializmusunkban. Ahol a „móláchá” és a „Jegia kápajim”, az ember kezemunkája ideálszámba megy, mely — a Talmud szerint — rangban is fölülte áll a „jirát somajim”, az istenfélelemnek. Ezt a szerepet tölti ma be a Poél Hámizrachi.

Landau, a jesiva neveltje kiállott a porondra és megszervezte a Mizrahi munkásságot, küzdött majáriával, munkaadóval és a palesztinai munkásélet sokezer bajával de megállotta helyét és ennek a révén vetette meg a vallásos munkásság a lábát Erec-Jiszráél földjén.

Rabbi Sámuel Chaim Landau chaszid-családból származott. 1892-ben született egy kis lengyel városban, Mecsivichben.

Még egész kicsi gyerek volt, amikor rendkívül éles dialektikája magaráhivta környezeté figyelmét. Tízéves volt amikor első ízben elvitték a pilóvi rebbéhez és amikor hazajött, szörül-szóra elmondta a beth-hámidrásban azt a sok Ura-magyarázatot, amit a rebbetől az egész ünnep alatt hallott. Amikor nagyobb lett, sokat nélkülözött és rengeteget szenvedett. A cári hadsereg Szibériába osztotta be, ahonnan csak nehezen menekült meg. A bolsevizmus idején azzal gyanúsították, hogy részt vesz az ellenforradalmi mozgalomban és halálra ítélték. Az utolsó pillanatban derült csak ki ártatlansága és így életben maradt. A borzasztó világgégés alatt magabaszivta a zsidó lélek minden fájalmát és ez érlelte meg benne az egyedüli megváltó eszmét: a vallásos cionizmust.

A háboru után Varsóban élénken részt vesz a cionista mozgalomban és szerkeszti a szervezet hébernyelvű hivatalos lapját, a „Hámizrachi”-t. Az ifjúság köréje gyűl és vezérré avatja. Röviddel azután a lengyelországi Mizrahi-szervezet elnöke lesz és három évvel ezelőtt Rabbi Meir Berlin és Rabbi Fischmann mellett megválasztják a Mizrahi Világszervezet elnökének és kimegy Palesztinába. Palesztinában megalakítja a Mizrahi Bunkót, az Olim-Bónim társulatot, kiépíti a Mizrahi iskolahálózatát, új kolóniákat alakít és dolgozik, dolgozik szakadatul-

nul, amíg a halála ki nem tépi a munka sorából.

Rétezer főnyi önvédelmi csapatot szervezett a jeruzsálemi zsidóság a Szent Fal elleni támadások miatt

Szakadatlan tüntetésekkel követeli vissza a Kotel Maaravit a palesztinai zsidóság. Tulzottak voltak a jeruzsálemi incidensekről szóló hírek

(Uj-Kelet, augusztus 24. Az Uj Kelet tud.) — Az utóbbi napokban riadó hírek jelentek meg a lapokban arról, hogy Jeruzsálemben újabb súlyos összetűzés volt a zsidó és arab lakosság között a Szent Fal körüli ismeretes konfliktus miatt. Tizenhat zsidó halottól és még több súlyos sebesültről szóltak ezek a híradások, amelyek szerint az angol rendőrség ezuttal ismét a zsidók ellen foglalt állást és az összetűzésben részt vett több zsidót letartóztatta, ami óriási felháborodást keltett az ország zsidó lakossága körében. Ezek a hírek a legfantasztikusabb változatokban jutottak el hozzánk és ezért az egész ügygel nem kívántunk foglalkozni, amíg abszolút autentikus információk nem állnak rendelkezésükre. A palesztinai események lefolyásáról az alábbi távirati tudósítások számolnak be:

Oriási az elkeseredés Jeruzsálem, augusztus 18. — Az a hír, hogy a londoni kormány a világ zsidóságának minden tiltakozása ellenére is megengedte az araboknak, hogy az eredeti megállapodás felborításával átjérót vághassanak a Szent Falon, óriási izgalmat keltett a palesztinai zsidó lakosság körében.

A palesztinai zsidóság azt remélte, ugyanis, hogy úgy a maga, mint a cionista kongresszus és a Jewish Agency egyöntelű tiltakozása jobb belátásra fogja bírni az angol illetékes köröket

és betiltják az arabok további építkezését a Szent Falnál megkezdett átjárónál, a mely az Omár-mecsetet egy arab sikátorral köti össze.

A feszült helyzetet még jobban elmergesítette a legújabb muzulmán tanács állásfoglalása. A mohamedánok legfelsőbb politikai szerve ugyanis az épen Londonban tartózkodó Sir John Chancellor fő-kormányzóhoz táviratot küldött, amelyben elpanaszolja, hogy a zsidók megsértették a státusquot a Kotel Maaravi ügyében, amelyet a brit kormány ismeretes Fehér Könyvében szögezett le. Ezt az állítást az arab tanács a cionista kongresszusnak a Szent Fal ügyében hozott határozatával igyekszik igazolni.

Hasonló szövegű táviratot intéztek Londonba az Omár-mecsetnél imádkozó arabok is.

Ez a távirat azzal fejeződik be, hogy amennyiben a zsidók nem tartják be a státusquot, komoly vallási konfliktus fog kitörni a mohamedánok és zsidók között.

Tüntetőgyűlés Jeruzsálemben

Jeruzsálem, augusztus 16. — Tisabeáv délutánján mintegy kétezerfőnyi zsidó ifjúság, köztük különböző küldöttségek Tel Avivából és a kolóniáról, cionista zászlókkal demonstratív felvonulást tartott Jeruzsálem uccáin. A menetben részt vevők a zsidóknak a Szent Falra vonatkozó jogai mellett, valamint a kormány-nak a zsidó jogokkal szembeni egyoldalú magatartása, ugyszintén a cionista hatóságok erélytelen magatartása ellen tüntettek. Amikor a menet a Kotel Maaravi előtti szűk térségre ért, a tüntetők rázendítettek a Hatikvára, majd

égre emelt kézzel az összes résztvevők esküt tettek arra, hogy minien

apdozatra képesek lesznek, hogy a Szent Falat a zsidóság tulajdonképpen biztosítsák.

Az eskütétel után a tüntetők küldöttséget menesztettek a kormány palotájába, ahol Luke helyettes főkörmányzó jelenlétében Mills főtisztviselő fogadta a delegációt. A küldöttség átadta Millsnek az ifjúság gyűlése által elfogadott határozati javaslatokat, amelyekben azt követelik, hogy Nagybrtania a Személyből zennaradul nyugati falat adja vissza a zsidóságnak és a cionistaeléne velleitusa tisztviselőket bocsássa; ei szolgálataiból.

Mills megígérte, hogy a határozatokat elküldi Londonba a gyarmatiügyi hivatalnak, egyben arra kéri fel az ifjúságot, hogy bizza rá magát a cionista intézményekre, melyek a zsidóság jogait képviselik. Rámutatót a cionista kongresszus és az Agency határozataira, valamint Weizmannak a kongresszuson elmondott beszédeire. A küldöttség válaszában kijelentette, hogy a cionista hatóságokkal ebben az ügyben az ifjúság nincs megelégedve.

A vallásos zsidóság is protestál

Jeruzsálem, augusztus 16. Mint minden évben, Av. kilencedikén a vallásos

Egy halottja van az összeütközésnek

Augusztus 16-án, vagyis Tisabeáv utáni napon azonban újabb támadás érte a Szent Falnál ájtataskozó zsidókat. Az esti ima idején, amikor körülbelül száz ember tartózkodott a Kotel Maaravi előtti téren, nagyrészt

késekkal felfegyverzett arabok lámadták meg az imádkozókat, ki-tepték kezéikből az imádkozókat és általános verekedést provokáltak.

Az összeütközés során két zsidó súlyosan megsebesült. Az arab támadók a Szent Falban vágott kapun át törtek rá a békésen imádkozó zsidókra, akik az első meglepetésben nem is tudtak védekezni, sem pedig elmenekülni.

Önvédelmi csapatokat szervez a zsidóság

Jeruzsálem, augusztus 19. Az arab nacionalisták szakadatlan támadásai a Szent Falnál imádkozó zsidók ellen, valamint a palesztinai kormány erélytelen magatartása elhatározó lépésre kényszerítette az ország zsidó lakosságát. Palesztina zsidósága a nemzeti szentségek védelmét a saját kezébe vette és ebből a célból önvédelmi szervezetet alakított.

Hajnali öt órától késő éjszakáig a Szent Falhoz vezető összes utakat zsidó ifjak őrzik, akik minden arab lámadást vissza fogják verni.

Az új kaput, amelyet azért vágtak az arabok a Szent Falon, hogy azon fevéket, szamarakat és lovakat hítsanak át az imádkozó zsidókra keresztül gázolva, zsidó őrség szállotta meg.

A önvédelmi akció bevezetésekkppen rendelték meg a jeruzsálemi zsidó ifjúság hatalmas tüntetését, amelyben a Brit Trumpelder 2000 tagja vonult fel. Ezek képezik a tulajdonképeni önvédelmi szervezett csapatokat, amelyek augusztus 16-ika óta őrzik a Kotel Maaravi környékét.

A legutóbbi incidens hatása alatt Tel Avivban is tiltakozógyűlést tartott a zsidó lakosság.

— Akit az Istenek szeretnek — mondják a görögök — az korán hal meg.

Fiatalon, harminchatéves korában halt meg Rabbi Sámuel Landau. De életében egy teljes művet fejezett be. A mai napon megnyíló konferencia már az ő híveiből rekrutálódik és az ő számukra Landau emléke halhatatlan marad.

Jeruzsálemi zsidóság ezuttal is elzárán-

dokolt a Kotel Maaravhoz. A zsidóság körében uralkodó elkeseredett hangulat, amelyet jogainak megsértése, valamint a Szent Falnál ügzeit itentiszteletek ismételt megzavarása idézett elő, az idej zárandokolást néma, de erőteljes tiltakozó akcióvá avatta.

Mintegy 10.000 zsidó vett részt a felvonulásban.

A rend példás volt és ennek köszönhető, hogy a demonstráció minden incidens nélkül folyt le. Habár előző napon Keith Roach őrnagy, a jeruzsálemi kerület biztosa azt közölte Kook főrab-bival, hogy a tisabeávi felvonulással kapcsolatban zavargások fordulhatnak elő. Kook főrabbi erre a figyelmeztetés-re kijelentette, hogy ha a rendőrség gondoskodni fog a rend fontartásáról, akkor nem történhet semmi baj, mert a zsidók részéről semmiképpen sem várható rendzavarás. A kerületi parancsnok és a rendőrfelügyelő személyesen állottak a többszázfőnyi rendőrökösztültség élére, amelyben jószendőrök is voltak. A készültség a Szent Fal környékét szálotta meg és onnan ügyelt fel a rendre, amelyet nem is zavart meg senki.

Összeütközés a rendőrséggel

Jeruzsálem, aug. 21. A legutóbbi arab támadásoknál megsebesült 12 zsidó közül

a 17 éves Abraham Misrahi, egy kurdisztáni zsidó fia, akit a tüdején szurtak meg, behalt sérüléseibe.

A szerencsétlensorsu fiatalember, aki tagja volt az önvédelmi szervezetnek, a bokharai zsidó negyed védelmében esett az arab támadók áldozatául, akik közül szintén megsebesült 16 ember.

Abraham Misrahi temetése alkalmából ma újabb összeütközésre került sor. A további izgalmak elkerülése érdekében a kormány úgy lervezte, hogy a temetés titokban fog hajnali 5 és 6 óra között lejáruni,

de amikor éjjel 11 óra tájban Misrahi halálának és a kormány szándékának híre ment, a zsidóság kivitte, hogy a temetés időpontját délelőtre tűzzék ki.

A gyászmenet Jeruzsálem főuccáján, a Jaffai uton vonult végig, ahol az összes zsidó üzletek zárva maradtak. Az ut egyik fordulójánál nagyobb rendőri készültség egy mellékúccába gykezelt szorítani a temetési menetet, a Damaszkuszi kapu irányába.

A gyászoló közönség azonban rem akarta a jaffai utat elhagyni, mire a rendőrök gumibotokkal szétverték a menetet.

Több ember megsebesült, akik közül huszonhármat a Rotschild-kórházban vettek ápolás alá.

A szétvert temetési résztvevői később ismét összeverődtek és erős rendőri fedezet mellett a Damaszkuszi kapun át a temetőbe vonultak.

Az eset nagy felháborodást keltett a jeruzsálemi zsidóság körében. A helyzet a végtelékig feszült.

Vasárnap
Par
Bucurest
Kelet tud
kor Bukar
a külföldö
trate megé
len meg V
nél, akind
beszámolt
román ren
Panait
fedezett fe
nye révn
R
R
Év vég
Bucurest
Kelet tud
ter átirato
hoz a jövő
ra vonatko
moly megta
viselők szá
set.
Bucurest
Rist és An
ők negyed
lizáció óta
A jelentés
valutáris
mechaniz
Miss
Bucurest
Kelet tud
kor érkez
vers. a be
Románia:
ban. Az áll
a világszép
szat nem i
ról, ahol
Maier kab
gadták.
Goldarbe
szépség, sz
Kiel
leng
Bucurest
hazaérkez
titkár, aki
mi tárgyal
gyalások a
re vezettek
ben vanna
lyk ügybe
strukciót.
ban a jövő
Kolo
C I U
F I O K I
Affiliál
vármegyei
r.-t. Székely
ben és nép
délyezett d

Panaít Istrati a világhírű író visszatért Romániába

A jelenlegi kormány visszavonta az ellene kiadott liberális kiáltó rendeletet

(Bucuresti-Bukarest, aug. 24. Az Uj Kelet tudósítójától). Ma délután 4 órakor Bukarestbe érkezett Panaít Istrati, a külföldön élő hírneves román író. Istrati megérkezése után kiballgatáson jelen meg Vaida Sándor belügyminiszterrel, akinek — értesülésünk szerint — beszámolt a külföldnek a demokratikus román rendszer iránti hangulatáról.

mazásu kikötőmunkás és egy román nő voltak a szülei. Egész fiatalon elkerült hajópról és Jack Londonnal vetekedő hányatott életet folytatott. Volt matróz, öbörhajesár, hordár, inas, fényképező, kifutófiú, végül olyan kétségbeejtő helyzetbe került, hogy öngyilkosságot kísérelt meg. Mielőtt felvágta ereit, hosszú levelet írt Román Rollandnak, aki azon nal Istrati betegágyához sietett Svájcba és minthán östehetségét felismerte, pártfogásába vette és hozzásegítette az ér-

vényesüléshez. Istrati élettapasztalatai a balkáni oligarchikus kormányzat ellenfele tettek és tekintélyével sokat küzdött az elnyomó Brătianu-rezsim ellen is. Ezért úgy őt, mint összes műveit a liberális kormány kitiltotta Romániából és a demokratikus Maniu-kormányt kellett jönnie, hogy a világhírű író ismét visszatérhessen szülőhazájába, melynek elismerést szerzett az egész világon.

ink szerint egyelőre ideiglenes kereskedelmi szerződés jön létre a két állam között, amelyet nyomon fog követni a végleges konvenció megkötése.

A németek szabad kikötőzónákat kérnek Romániában, ahol mezőgazdasági gépjárműket fognak felállítani,

melyek hivatva lesznek a Kelet felé irányuló exportot lehetővé tenni.

Hír szerint a két állam közötti szerződés létrejötte után von Mutius jelenlegi bukaresti német követ távozik, illetve Romába megy hasonló minőségben, míg utódja Walter Hoffmann lesz.

Rist második negyedévi jelentése szerint Románia leküzdötte a válság periódusát

Év végéig a kormány fedezni fogja az állami deficitet. További 25 százalékkal leépítik a köztisztviselők számát

Bucuresti-Bukarest, aug. 24. Az Uj Kelet tudósítójától). A pénzügyminiszter átiratot intézett a miniszteriumokhoz a jövő évi költségvetés összeállítására vonatkozólag. Az átirat újabb, komoly megtakarításokat kíván és a tisztviselők számának 25 százalékos leépítését.

a valutafluktuációk megszűntek és a Banca Nationala teljesítette szerepét, aranyfedezetét pedig magasabbra emelte a törvényesnél is.

az adók felemelését, a megtakarításokat, mert a költségvetés egyensúlya nélkülözhetetlen feltétele egy egészséges pénzügyi rendszernek. Rist annak a meggyőződésének ad kifejezést, hogy az év végéig a deficit fedezve lesz. Elismeréssel van a kormány az állami kiadások szigorú ellenőrzését megvalósító intézkedéseiről.

Bucuresti, aug. 24. Ma jelent meg Rist és Anboin pénzügyi biztosok második negyedévi jelentése, amely a stabilizáció óta eltelt korszakkal foglalkozik. A jelentés konstatálja hogy

A jelentés foglalkozik a banki lejárati politikájával ellenhangzott kritikával is s konstatálja, hogy a banknak alkalmazkodnia kellett a valutastabilizáció által kreált helyzethez és csak rövid lejáratú kölcsönöket nyújthat a tőkék reális bevétele és kiadása alapján.

Az általános gazdaság helyzetét foglalkozva a jelentés

Az állam pénzügyeinél az első félév deficitet mutat fel. A jelentés dicséri a kormány energikus intézkedéseit.

arra a konklúzióra jut, hogy a helyzet a javulás felé halad, az új termés is reményt nyújt erre és a válság periódusa legyőzöttnek tekinthető.

Miss Universum és Miss Románia megérkeztek Bukarestbe, ahol nagy ünneplésben részesítették őket

(Bucuresti-Bukarest, aug. 24. Az Uj Kelet tudósítójától). Ma délután 3 órakor érkezett meg Bukarestbe Miss Universum, a bécsi Goldarbeiter Ilizsi, Miss Románia, Demetrescu Magda társaságában. Az állomáson óriási néptömeg várta a világszépességet, úgy, hogy félóra hosszat nem is tudott kijutni a pályaudvarra, ahol a belügyminiszter nevében Maier kabinetfőnök és az újságírók fogadták.

nult arccal, kék szemekkel, csupa báj és alakja fenséges. Munkatársunknak néhány pillanatra sikerült beszélgetnie Miss Unverssel, aki kijelentette, hogy máris kitűnő impressziói vannak Romániáról, de egyelőre halálosan fáradt. A kérdésre, igaz, hogy egy amerikai filmvállalat szerződtette, azt válaszolta, hogy 1500 dolláros fellépti díjat ajánlottak, de egyelőre még nem döntött. Megcáfolta azt a hírt, hogy szegedi származású, arra a kérdésre pedig, hogy milyen vallású, — ne engedték válaszolni és kísérői más-

ra terelték a beszédet. A két Miss nagy óvások között kísérték a szállodába. Demetrescu kisasszony haza akart menni lakására, hogy átöltözködjék, mire azonnal ajánlott egy sziguranca detektív, hogy elkíséri. Az illetőt legazottlalták és kiderült, hogy áldetektív, aki ilyen uton remélt a Miss közelébe jutni. Időközben elhozták Demetrescu kisasszony ruháit és így a Miss együtt indult el a strandra, ahol fényes ünnepséget rendeztek számukra.

Kielégítő eredménnyel befejeződtek a román-lengyel kereskedelmi szerződés tárgyalásai

Bucuresti, aug. 24. Tegnap délelőtt hazaérkezett Varsóból Ernest Ene államtitkár, aki a román-lengyel kereskedelmi tárgyalásokon vett részt. Ezek a tárgyalások a legtöbb pontban megegyezésre vezettek, csak néhány részletkérdésben vannak még kisebb nehézségek, mely ügyében Ene a kormánytól kér instrukciót. Az államtitkár ezek birtokában a jövő héten visszautazik Varsóba,

ahol folytatni fogják a tanácskozásokat a román-lengyel kereskedelmi szerződés megkötésére.

képezte, sikerült megállapodást létesíteni.

Ujabb hírek szerint a román-lengyel kereskedelmi szerződés tárgyalásai befejeződtek és az egész román delegáció hazaérkezett. A tárgyalások az egész vonalon kielégítő eredménnyel végződtek. A tranzitforgalomra vonatkozólag is, amely a legnagyobb nehézséget

Néhány napja Bukarestben tartózkodik Walter Hoffmann szász egyetemi tanár, aki a német kormány megbízásából a román-német kereskedelmi szerződés előkészítésén tárgyal. Hoffmann ma megjelent Madgearu Virgil kereskedelmi miniszternél, akivel több óráig tartó megbeszélést folytatott. Értesülése-

Nagyváradon teljes ellátásra elfogad iskoláslányt, fiút, vagy hivatalnoknőt

fürdőszoba- és zongorahasználattal, balkonos, utcai szobába ízr. uricsalád. Cim: Özv. Berger Antainé Oradea, Str. Cantemir 42., I.

Fizetése képtelenségeket gyorsan egyeztet

Hirsch Dávid

Braşov, Str. Porţii (Kapu-u.) 31. Megbízhatóságáról 33 év óta előnyösen ismert. — Iparigazolványos kereskedelmi ügynök.

A Loteria Siniştrăilor

(Károsultak sorsjátéka) második húzása

5845 nyereménnyel

7,000.000 lei értékben

Főnyeremény: 1,000.000 lei.

Egy két a 25 leles darabból álló sorsjegy ára 50 lei.

Húzás visszavonhatatlanul 1929 november 1-én.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelb. Rt.
CLUJ, PIATA UNIFICII 7. SZÁM
Fiókjai: Dés, Dioszentmárton, Gyulafehérvár, Sárospatak, Sároshely és Nagyváradon. — Saját tőkéi 97 millió lej.
Affiliált intézetek: Torda-aranyos Vármegyei Takarékpénztár r.-t. Tordán, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár r.-t. Nagyenyed, Udvarhelymegyei Takarékpénztár r.-t. Székelyudvarhelyen és Sz.-Kereszturton, Szászrégenvidéki Takarékpénztár r.-t. Szászrégenben és népbank r.-t. B.-hunyadon. — Mindenbankügyvitelt legelőnyösebben végez. — Engedélyezett devizahely. Arurak'arai a vasut mellett. Betéteket elfogad

A timişoara-i zsidó fiúliceum, leánygimnázium, felsőkereskedelmi iskola nyilvánossági jogát az 53. sz. miniszteri autorizáció megerősítette. A beiratások augusztus hó 25-31-g vannak. A fiú tanulóknak részére modern berendezésű, kőser internátus, állandó tanári felügyelettel és elsőrendű ellátással. Prospektust küld az igazgatószék.

A MATILD-víz

borral keverve a legkellemesebb italt ad.

HIREK

— **Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.**
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Fetős szerkesztő: Jámbor Ferenc.
Buka-esti szerkesztőség: Hátszegi Ernő Str.
Lipszani 91.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomát csak forrás megjelölésével engedjük meg.

— **Német pilóta nyerte a nemzetközi turarepülést.** Párisból jelentik: A nemzetközi turarepülés eredménye a következő: első Morzik német, második Board angol, harmadik Carberry kanadai. A többi résztvevő ilyen sorrendben következik egymásután: Musser német, Buzotij olasz, Dungey német, Klepa csehszlovák, Castaldo olasz, Gelmetti olasz, Spooner angol.

— **Óriási filmtröszt alakult Amerikában.** Newyorkból jelentik: Los Angelesben most dolgoznak a világ két legnagyobb filmkoncernjének, a Warner Brothers és a Paramount Famous Lasky Corporation egyesítésén. Warner elnök, aki tegnap a tárgyalások befejezése után Newyorkba utazott, kijelentette az újságírók előtt, hogy a jövő héten hivatalosan is közzé teszi a két társulat fuziójáról szóló kommunikéját. Az új filmtröszt 40 millió dollár alaptőke felett fog rendelkezni, azonkívül nagyszámu mozgófényképsziu ház és tekintélyes telek és gyári felszerelés felett. Az új filmvállalat neve Paramount-Worner Brothers Corporation lesz.

— **Leendő anyáknak kellő figyelmet kell fordítaniuk arra, hogy bélműködésük rendben legyen,** ez pedig a természetes „Ferenc József” keserűviz használata által érhető el. Nőorvosi klinikák vezetői egyhangúan dicsérik a valódi Ferenc József vizet, mert könnyen bevehető és rendkívül enyhe hatása gyorsan és minden kellemelettség nélkül jelentkezik. Kapható gyógyszerárakban, drogeriákban és fúszertüzleteken.

— **Budapesti őszi vásár (Polgári Otthou)** augusztus 30.—szeptember 16. Féláru utazás. Igazolványok kaphatók a Mezei Menetjegyirodánál.

Vérszegény, sápadt, étvágytalan,

legyengült és állandó fejfájásban szenvedők ne használjanak mást, mint a

dr. FÖLDES-féle Ferrol Vastáplikör-t

mely elősegíti a vörösvérsejtek képződését, kitűnő étvágyat idéz elő és emellett a legjobb hizalószer. A beteget és gyengékedőt erőse és életvidammá teszi, a munkakedvet fokozza, vérszegény nőknél a havibajt szabályozza és a görcsös fájdalmakat szünteti, vérszegény, sápadt, sovány gyermekeket meghízaltja, vérszegény, gyenge férfiaknak a férfi erőt visszaadja. Egy kurára 6 üveg szükséges. Postán utánvétellel megrendelhető dr. FÖLDES gyógyszerháza és vegyészeti laboratóriumából **Arad, Strada Eminescu 21, Egy üveg ára 110 lej.** Hat üveg rendelésénél postai díj nem lesz számítva. A legnagyobb orvosi szaktudományi javasolják. Minden gyógyszerárban kapható.

— **Rendes repülőjárat Hollandia és Batávia között.** Budapestről jelentik: Hollandia és Batávia között szeptember elsőjétől kezdve rendszeres repülőgépszolgálat indul meg. Ennek a légi közlekedési vonalnak egyik közbeeső állomása Budapestben lesz.

— **Ötven embert megölt, nyolcvan házat elsodort a Vardar áradása.** Belgradból jelentik: Úszküb környékén óriási szélvihar és felhőszakadás pusztított. A többórás felhőszakadás víztömegei megduzzasztották a Vardar mellékfolyóit, úgy, hogy kiöntöttek medrükéből és elárasztották a községeket. A beérkezett jelentések szerint nyolcvan ház összeomlott és ötven ember elpusztult az áradatban. A hatóságok megindították a segítség akcióit.

— **Banditák kifosztották az egész várost és a rabokat szabadon engedték.** Newyorkból jelentik: A mexikói St. Joan de Guadelup várost banditák rohanták meg. A megopott polgárok közül többet megölték, a lakosságot alaposan kifosztották, a börtönöket felnyitották és a rabokat szabadon engedték. A város lakossága tételenül nézte a gazdag zsákmánnyal elvágtató banditákat.

— **Az oradeai ort. zsidó fiu s leánygimnáziumban a beiratások aug. hó 25-től szept. 1-ig tartanak meg.** Az első osztályban beiratkozni szándékozők a félévvel iránti kérelmekhez csatolni kötelesek az iskolai, születési, ujjraoltási s állampolgársági bizonyítványokat. A javító vizsgálatok kezdete szeptember 3. A fiugimnázium talmud thorával kapcsolatos, mely teljesen díjtalan. Mindkét iskola főt. Fuchs Benjamin főrabbi ur főfelügyellete alatt áll. Mivel a beiratások szept. 13-án teljesen bezártnak, a tanítás szept. 16-án kezdetét veszi, a késedelmes jelentkezők föl nem vehetők.

— **Ime a béke!** Londonból jelentik: A terrortörvény hadseregbe 26.000 ujomegyvettek fel. A hadsereg létszáma 6293 tiszt és 131.228 altiszt és legénység.

— **Az albán miniszterelnök Rómában.** Rómából jelentik: Az albán miniszterelnök az olasz fővárosba érkezett. Olasz kormányférfiakkal folytatott megbeszélései után az albán kormányelnök este folytatta utját Genfba.

— **Háromszáz tífuszos beteg egy német városban.** Münchenből jelentik: Weissenburgban a tífuszos betegek száma háromszázra emelkedett. A városi polgármesteri hivatal cölolja a járványról szóló tulzott híreket. Nem igaz, hogy az oltást kötelezővé tették volna és a városi közegészségügyi lejárásáról forgalomba került hírek sem felelnek meg a valóságnak.

— **Lindbergh felesége is pilóta lett.** Newyorkból jelentik: Lindbergh ezredes felesége, aki most végezte el a pilótai iskolát, tegnap szállt fel először egyedül a levegőbe repülőgépen. A felszállás idején és a repülés egész tartama alatt Lindbergh ott tartózkodott a repülőtéren és helyeslően integetett felesége kormányzási tudományának láttán. Lindberghné felőrás repülés után simán leszállott.

Mégis legjobb a „MIRA” légyfogyó.

Nem autót
Nem villát
Nem traktort
Sőt még ökröt sem,

hanem készpénzt nyer,
aki zsidó kórház-sorsjegyet vesz.

Főnyeremény 1,000.000 (egymillió) lei.
2166 nyeremény 2,700.000 lei összegben.

Egy sorsjegy 100 lei.

Kapható minden jobb trafikban.

SPORT

— **Az országos uszóbajnokverseny lenne a mai nap sporteredményeinek a legfontosabbja,** azonban a kedvezőtlen időjárás miatt sok jóval a verseny nem biztat. Ha nem fog esni, úgy már a nagyszámu vidéki indulóra való tekintettel is természetesen meglesz a bajnoki verseny, amelyet annál kevésbé lehet elhalasztani, mert nincs kilátás arra, hogy újból nyár lesz, hiszen jövő vasárnap már szeptembert írunk. A bajnoki számokon kívül ifjúsági és gyermekszámok is lesznek, amelyek még érdekesebbé teszik a versenyt, amely délelőltől tíz órákor kezdődik.

— **KMSC-Szatmári Törökves és Haggibbor-Medgyesi Törökves.** Kettős mérkőzés lesz ma a kolozsvári sporttelepen. Déután fél 4 órákor a medgyesi Törökves eddig ismeretlen képességű csapata játszik a Haggibborral, fél 6 órákor pedig a szatmári Törökves küzd a KMSC ellen. Mindkét mérkőzés érdekeseznek ígérkezik, a kolozsvári csapatok valószínű győzelmével.

— **Felfüggesztették a budapesti Ferencvárost.** A MLSZ ügylatszik szigorúan fog eljárni a Ferencváros ellen, amely tilalom ellenére meghosszabbította délamerikai ttráját. Egyelőre felfüggesztették az exbajnok játékjogát. A felfüggesztés egyelőre ugyan annyit jelent csak, hogy a Ferencváros hajón nem futbalozhat. — a magyar csapat ugyanis most hajózik hazafelé, — mindenesetre azonban feltűnést kelt ez a szszigorú eljárás, amelynek alighanem következményei lesznek a magyar profifutballban. — A braziliai Magyar Újság egyébként érdekes hírt közöl a Ferencváros legutolsó mérkőzésével kapcsolatban, amelyet a pesti csapat San Paolóban elvesztett. A mérkőzés bírójáról van szó, aki a meccs alatt borzasztó dolgokat művelt, és lehetetlenül ítélkezett, a magyarok több gólját nem ítélte meg és megnyerte a hazai csapatnak a játékot. Ezt a bírót másfél órával a mérkőzés után beszállították az örültek házába. Ilyen brák

ellen tényleg nehéz győzelmet aratni. — **Kolozsvári csapatok vidéken.** A kolozsvári Románia ma Marosujvárt játszik. A csapat vezetősége felszólítja Dan, Florea, Bindea, Suteu, Abrudan, Kocsárdi, Pop és Balázs játékosokat, valamint az I. csapat állandó tagjait, hogy ma délután 1 órákor jelentkezzenek a sporttelepen. — A KAC Szamosujvárt vendégszerepel a Sparta ellen.

— **A Strammer-szintársulat vendégszereplése.** A Strammer-szintársulat tegnap az Aranykatonát mufatta be tál ház előtt, nagy sikerral. Ma vasárnap „Ébred a szív” című, Richter-féle életkép kerül bemutatásra, Klára és Salamon Strammerrel a főszerepben.

Pályázat tanítói állásra.

— **A nagyváradi izraelita hitközség** oleml iskolája 1929-30. tanévre ideiglenes tanítói állásra pályázatot hirdet. Pályábatnak fiatal zsidó férfi vagy női tanérok, akik román állampolgárok és megfelelő törvényes képzettséggel bírnak. Akik a hitoktatást is el tudják látni, előnyben részesülnek. Képesítést és eddigi működést igazoló iratokkal együtt a kérvények szeptember elsőjéig a nagyváradi izr. hitközség iskolaszékéhez nyujtandók be. (Str. Printul Carol 14).

Oradea, 1929 augusztus 23.

— **Az Izr. Hitközség Iskolabizottságának** nevében:

Dr. Kabos Béla, elnök.

— **Megnyílt az interparlamentáris unió kongresszusa.** Genfből jelentik: Az interparlamentáris unió kongresszusa ma megkezdte ülését. A francia delegáció már a mai megnyitó ülésen napirendre tűzni kérte Briand koncepcióját Európa államainak gazdasági és politikai együttműködéséről.

— **A Garda-tóba zuhant egy hidroplán.** Milanóból jelentik: Desenzanóban ma délután a 67. számú katonai hidroplán, amelyet Motta százados, a repülőszáz parancsnokhelyettese vezetett, mintegy száz méter magasságból a Garda tó vizébe zuhant. A gép alámerült. Eddig még a százados holttestét nem sikerült megtalálni.

Ma, vasárnap, augusztus 25-én este kilenc órákor:

Ébred a szív...

Életkép 3 felvonásban. Irta: M. Richter. Zenéjét szerezte Z. J. Rumschinsky. A főszerepekben: Salamon és Klára Strammer.

Hétfőn, augusztus 20-án este kilenc órákor:

Az ő kicsi zsidó leánykája.

Sláger-operett 15 híres kuptléval. Irta: Izidor Lesch. Zenéjét szerezte: S. Sekunde Strammer Salamon és Klára a főszerepekben.

Rád...
Budapest
10.00: Egy
városi Pl
gélikus
templomb
jórásje
ház tagja
gyenyé Kö
m. kir. O
porticiu
rene ének
fényes dé
énekszám
tonia. 15.
miniszteri
metti Józ
gyelo, ker
nyári me
Rádió Sz
zonokat é
gorán kís
nos, a Ba
sületek
tés jelent
zonokat é
gorán kís
dor dr. F
gondozuk
melegék
zés és idő
pesti áll
versenye.
vása: „Kü
Geese Dan
Sport- és
„Egy nap
revü.) Utá
és időjárás
és cigány
Barcelona
Basel: 20
angelo” c.
kari hang
Berlin: 2
Berna: 20
városi zene
és tánczen
Belgrad:
sérttel. 22
Pozsony:
zene.
Breslau:
22.30: Tán
Brinn: 1
Bruzelles
Szórákosta
Frankfurt
Utána tánc
Hamburg
Kattowice
zene
Kassa:
Tánczene.
Krakkó:
20.45: Fitt
Milano: 2
Pálya: 2
zenekar he
Róma: 2
Stuttgart
zene. 21: S
Varsó: 20
hangy. 22.4
Bécs: 19
20.06: Oper

Rádió műsor

Idő: Középeurópai

Vasárnap, augusztus 25.

Budapest: 9.00: Újsághírek, kozmetika
10.00: Egyházi zene és szentbeszéd a Belvárosi Plebánia-templomból. 11.30: Evangélikus istentisztelet a Bécsi kaputéri templomból. 12.45: Pontos időjelzés és időjárásjelentés. Utána: A m. kir. Operaház tagjából alakult zenekar hangversenye Közreműködők: Szende Ferenc, a m. kir. Operaház művésze. 1. Auber: A portició néma — megnyitó. 2. Szende Ferenc enekszáma. 3. Somer K.: A verőfényes délen — suite. 4. Szende Ferenc enekszáma. 5. Schubert: Kis C-dúr szimfonia. 13.30: A m. kir. földművelésügyi minisztérium rádióadássorozata. Németh József, m. kir. kertészeti főfelügyelő, kertészeti tanár: „A gyümölcsfák nyári metszése és megifjítása”. 16.00: Rádió Szabad Egyetem. 1. Magyar szonokát énekel: Medgyaszay Vilma. Zongorán kísér: Polgár Tibor. 2. Winkler János, a Baromfitenyésztők Országos Egyesületének titkára: „A baromfitenyésztés jelentősége és használata”. 3. Magyar szonokát énekel: Medgyaszay Vilma. Zongorán kísér: Polgár Tibor. 4. Fekete Sándor dr. főorvos: „Hogyan tápláljuk és gondozzuk a csesemőt a nyári nagy meleg idején”. Utána: Pontos időjelzés és időjárásjelentés. 17.45: A budapesti állampolgárság zenekarának hangversenye. 19.00: Tábori Kornél felolvasása: Különös magyar karrier — Geese Dániel és Xantus János. 19.30: Sport- és lövészversenyművek. 19.50: „Egy nap a Studio életéből”. (Rádiórevü.) Utána kb. 22.00: Pontos időjelzés és időjárásjelentés. Majd: Magyar Imre és cigányzenekarának hangversenye.

Barcelona: 22: Táncczene.

Basel: 20.30: Herman Gerig „Michelangelo” e. drámájának közz. 22.10: Zenekari hangv.

Berlin: 20: Operettközvetítés. Utána táncczene.

Bern: 20.30: Zenekari hangv. 21.35: A városi zenekar hangv. 22.15: Szórakoztató és táncczene.

Belgrad: 21.40: Szerb dalok zongorakísérettel. 22.30: Fuvós szepiet.

Pozsony: 20: Énekhangv. 22.20: Táncczene.

Breslau: 20: Operettközvetítés. Berlinből. 22.30: Táncczene.

Brinn: 19.05: Szórakoztató zene.

Brüsszel: 20.15: Operettközvetítés. 21: Szórakoztató zene közz. Ostendéből.

Frankfurt: 20.30: A házizenekar hangv. Utána táncczene.

Hamburg: 20: F-Dur hangv.

Kattowice: 20.30: Esti hangv. 22.45: Táncczene.

Kassa: 20: Szórakoztató zene. 22.20: Táncczene.

Krakko: 20.30: Hangv.-közz. Varsóból. 20.45: Előzetes zene.

Milánó: 20.30: Operaközvetítés.

Prága: 20.10: Énekhangv. 21.30: A házizenekar hangv. 23: Óraütemű közz.

Roma: 21: Operaközvetítés.

Stuttgart: 19: Anekdoták. 20: Katonazené. 21: Sváb est. 22.15: Táncczene.

Varsó: 20.05: Vidám felőra. 20.30: Esti hangv. 22.45: Táncczene.

Bécs: 19.10: Vidám strandtörténetek. 20.05: Operettközvetítés.

Hétfő, augusztus 26.

Budapest: 9.15: A m. kir. 1. honvédegyezkedés zenekarának hangv. 9.30: Hírek. 9.45: A hangv. folyt. 12.05: A rádió házi-életjének hangv. 12.25: Hírek. 12.35: A hangv. folyt. 13: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 15.45: Fulton-rendszerű képátvitel. 16.20: Asszonyok tanácsadója. 16.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés és hírek. 17.10: Új-házy György novellája: „Péter hazudott”. 17.40: Szórakoztató zene. 19: Farkas Jenő és cigányzenekarának hangv. 20.30: Ének- és zenehangv. Utána kb. 22.15: Pontos időjelzés, időjárásjelentés és hírek. Majd: Gramafonhangv.

Berlin: 20: Zenekari hangv.
Bern: 20.15: Zenekari hangv.
Belgrad: 21.40: Citerahangv.
Pozsony: 20.30: Rádió-kabaré.
Breslau: 21: Zongorahangv.
Frankfurt: 20: Katonazené.

Milánó: 20.30: Operettközvetítés.
Mor. Ostrava: 20.30 Rádió-kabaré.
Nápoly: 21.02: Operaközvetítés.
Prága: 22.20: Gramafonzené.
Bécs: 20.05: Magyar népdalokat énekelnek magyar művészek.

Közgazdaság

Hatalmas gyarapodást mutat fel a Banca Nazionale devizakészlete

A gabonaexport megindulásától a jegybank helyzetének további javulása várható

(Bucuresti-Bukarest, aug. 24. Az Új Kelet tud.) Most tette köze a Banca Nationala augusztus 17-én lezárt heti jelentését. Eszerint a jegybank devizaállománya tekintélyes növekedést mutat fel. Az előző héten kimutatott 1741 millióval szemben a devizakészlet 5413 millióra emelkedett, míg a Banca Nationala összes bankjegyfedezete 10.471 millióról 14.144 millióra gyarapodott. Ezzel párhuzamosan emelkedett a jegybank látra szóló kötelezettségeinek összege is, amely 30.847 milliót tesz ki az elmúlt heti 26.801 millióval szemben.

A Banca Nationala deviza- és aranykészletének emelkedése elsősorban a stabilizációs kölcsön utolsó, 25 millió dolláros részletének folyósításával van összefüggésben.

Ez a tekintélyes összeg arra fog szolgálni, hogy a stabilizációs törvényben előirányzott vasútpétekre és más produk-

tív beruházásokra szánt alapokat kiegészítsék belőle.

Ugyancsak tekintélyes mértékben

hozzájárult a Banca Nationala devizaállományának gyarapodásához, valamint a bankjegyforgalom szaporításához az a nagyarányú devizavásárlás, amelyet a jegybank eszközölt, hogy lefedezze az állam külföldi adósságainak a közeljövőben esedékessé váló részleteit.

Mindezen devizabeszerezések révén a Banca Nationala fedezeti alapjai a kötelezettségekkel szemben 45.85 százalékos tesznek ki a törvényes 35 százalékos minimum helyett, míg az aranyfedezet a kötelezettségekkel szemben 32.57 százalék, holott a törvény szerinti minimum csak 25 százalék. A jegybanknak ez a helyzete annál kedvezőbb, mert a küszöbönálló gabonaexportból újabb hatalmas devizakészletek fognak az országba jutni.

A galaci és brailai kikötők bonyolítják le a jugoszláv gabonaexportot

A magas vasuti fuvar miatt háttérbe szorúlnak az adriai kikötők

Belgrad, augusztus 24. Az utóbbi hónapokban a dunai és az adriai hajóstársaságok között erős rivalizálás folyik a jugoszláv exportforgalomért. Az adriai hajóstársaságok a különböző szaklapokban már megfújták a vészkiáltót és a dunai forgalom elleni harcra szólítják fel az összes érdekelteket. Rámutatnak az adriai hajósok arra a körülményre, hogy július hónapban Jugoszláviából huszezer vagon búzát vittek ki a Dunán keresztül a külföldre, viszont az adriai kikötőkből eddig egyetlen vagon buza sem került szállításra.

Az adriai hajóstársaságoknak ölebe tett kézzel kell nézniük, hogy a galaci és a brailai kikötők, hogy fejlődnek az adriai kikötők rovására. Braila és Galac az utóbbi hónapokban olyan nagy jelentőségre tettek szert, hogy nemcsak a jugoszláv féngeri kikötőknek jelentenek igen nagy konkurenciát, hanem a triesti és a hamburgi kikötők forgalmát is nagyban csökkentik.

Az adriai hajóstársaságok a drága vasuti tarifával okolják az adriai hajóforgalom visszaféledését. Amíg egészen jelentéktelen árúikkal egészen alacsony vasuti tarifákon szállíthatók, addig a buza vasuti tarifája olyan drága, hogy kénytelen a jugoszláv buza Brailán keresztül külföldre menni.

A gabonaneműek a vasuton értékük 17-18-19 százalékat fizetik vasuti tarifa címén, addig a dunai uton történő szállítások alkamával az érték 7.5 százalékát kell csak Brailáig fizetni.

Szabadon kivihetők a román értékpapírok Ausztriából. Bécsből jelentik: Az osztrák pénzügyminisztérium legújabb rendelete szerint az Ausztriában lévő román állampapírokat minden különös feltétel nélkül ki lehet vinni az országból. Eddig az volt a gyakorlat, hogy csak háboru utáni címleteket lehetett Ausztriából külföldre vinni, ezt is csak különleges engedély alapján, amiket nagyon nehezen lehetett megszerezni. A régi állapot sokban hozzájárult ahhoz, hogy a külföldi tőke nem érdeklődött a bukaresti tőzsdé iránt. Az új rendelkezések révén a kormány azt akarja elérni, hogy a román értékpapírok külföldi kapitalisták révén is könnyen beszerezhetőek legyenek. A külföldi pénzek beömlése révén el akarják érni továbbá a mérleg passzívumának csökkentését.

Erősen fejlődik Franciaország autópára Párisból jeentik: A legújabb ipari statisztika adatai szerint Franciaországban ezidő szerint hetvenhét autómobilgyár működik. Az elmúlt évben az Aries, Chenard et Walker, Donnet, Delahaye és Rosengart egyetlen konzernbe tömörült. Ez a gyári konzern évente 30 ezer gép-

kocsit állít elő. A gyárak koncentrációja egyébként a francia autópárbán nagy hadást tett az elmúlt években. A jelentésből kiderül, hogy 1928-ban a Citroen, Renault és Peugeot együtt 165 ezer autót gyártott. Ez a szám 75 százaléka a francia autógyártásnak. Berliet, Chenard, Donnet és Mathis az összerelés 14 százalékát adta. A többi 69 cég évi produkciója mindössze 25 ezer koccsi.

Analizáltatni kell az importált műtrágyaféléket. Bukarestből jelentik: Tekintettel arra, hogy a vámtarifa 1723. tételek b) és i) pontja alatt foglalt műtrágyaféléken több vámhivatálnál ugyan olyan importteléssel vámozták el, mint az ugyanezen vámtétel f) pontja alatt foglalt műtrágyákat, ami által az államot tekintélyes károk érték, a pénzügyminisztérium elrendelte, hogy az f) pont szerint elvámolandó áruként deklarált külföldi műtrágyaküldeményeket elvámolás előtt analizáltatni kell az illetékes laboratóriummal és csak ennek a döntése után fogják az árut elvámolhatni. Ha a műtrágya nitrogéntartalmának bizonyul, a b) pont szerint vámoandó el, ha pedig foszfáttartalmu, az f) pont alapján. Amennyiben az áru nitrogént és foszfátot is tartalmaz, a vámitelék i) pontja alatt foglalt illeték fizetendő.

Sztrájkbaléptek a bukaresti Sentis-eipőgyár munkásai. Bukarestből jelentik: A bukaresti Sentis-eipőgyár 500 munkása bérjavítási követelésekkel lépett fel a vállalat igazgatóságánál. Mintán a megindult békítő tárgyalások nem vezettek eredményre, a munkásság nem volt hajlandó megadni a gyár vezetősége által kért kétnapi haladékot és tegnap este kitört a sztrájk. A munkáügyi felügyelőség intézkedett a tárgyalások újrafelvétele érdekében.

SZÍNHÁZ — MŰVÉSZET

A Magyar Színház mozi-műsora:

Vasárnap d. e. 11 órakor: Zigottó a háboruban (Matiné 15 és 10 leics helyarakkal).
Vasárnap 3-kor, 5-kor és 7 órakor: Premier. Kettős műsor! I. A detektívkirály! (Nagyobb mint Scherlock Holmes! 7 felvonásos amerikai udonság. Főszerepben: Karl Dane.) II. Zigottó a háboruban! III. Burcsok kísérő műsor. Helyárak: 30, 20 és 10 le.

MOZI

CORSO-filmszínház műsora:
Vasárnap 5, 7 és 9 órakor utóljára megy Göre Gábor bíró ur táncos filmszékere, amely már első előadásával meghódította Kolozsvár közönségét is. A záróelőadást a Corso-filmszínház teljes apparátussal kibővített zenekarral külön meglepetésként hozza ki.
Hétfőn 5, 7 és 9 órakor: Harry Piel legnagyobb filmje, a Párik. Előjáték a legújabb Ufa világhírű.

GRAND NYÁRI MOZGÓ műsora:
(A városháza udvarán.)
Vasárnap este 9 órakor: Dupla műsor! I. Jó és rossz. (A kétarcú dáma). Drámai vígjáték 7 felvonásban. Főszerepben: Poia Negri. II. Szőke vagy barna. Vigjáték-százer 6 felvonásban. Főszerepben: Acóphe Menjou és Greta Nissen. Előadás alatt is lehet dohányozni.

Cserépkályhák

legszebb kivitelekben színekben, modellekben és nagyságban. **Elsőrendű gyári árak.** Kérjen árajánlatot!!!
Terracotta, cserépkályha gyár-lerakat
Brassó, Vasut-u3/a

LEGJABB MODELLEK!

Figyelem!!
Baranyai György
alsótömési cserépkályha gyárának
lerakata is központi irodája
Brassó,
Vasut-utca 58. szám,
a vámmal szemben.
Legszebb kivitel!
Gyári árak!

LEGJABB SZINEK!

JAZOMIR

Egy hős pacifista históriája

Írta: ALEX SLANK

(42)

Nem állíthatom, hogy valami különös izgalmat éreztem volna. Inkább bosszantott, hogy zavarják a nyugalmaimat. Különböző dolgokon, főleg afölött gondolkodtam, vajjon ez a fopási história nem fogja-e felborítani az én segédszolgálatomat és nem lesz-e bajom Ubullal, kinek nevében füllesztve, mint egy csinytevő diák, követtem el a lopást.

Ejfel után, talán másfél órával, gyanus zörejt halottam. Egy cellában valaki köhögött azután egy mély és hosszú nyöszörgés futott végig a börtönön.

Halk beszéd a folyosón.

„Itt van! Itt van!”

Az ör hangja volt.

Este kilenckor a gépházából lecsukják a villanyvilágítást és a fogoly nem rendelkezik esti világossággal. A plafonra néztem, fel fog-e gyúlni a körte.

Nyitott az ajtó. A beszűrődő kicsi holdvilág három ember kontúrjára esett.

Ismeretlen hang halkán szólt:

„Jazomir!”

„Itt vagyok!”

„Fölöttöznél!”

„Fel vagyok öltözve!”

„Itt a lámpa!”

Kinyújtott kezembe villanylámpát adott.

„Mindent holnidat keresd össze!”

„Apró holmijaim lent vannak az irodában!”

A villanylámpa fényével nem akartam az arokkba világítani. Csak láttam, hogy a három ember közül az egyik az ör volt, kezét össze voltak kötözve, a másik kettő revolvert fogott jobbujjában.

„Kész vagyok!”

„Ne olyan hangosan!”

A figyelmeztetésre szükség volt, mert a cellából egyre erősebben hallatszott a köhögés, a foglyok torokszálással adták tudtul, hogy ők maguk is szívesen benne lennének valamiféle szeszációnban.

A folyosón lejutottunk az udvarra. A köhögés mindenüvé elkísért, elzárt vadak szabadságvágya sirt az artikulálatlan hangokból.

Lent négy-öt revolveres ember állott és kétszerannyi összekötött kezű börtönőr, közöttük az inspekciós börtöntiszt. Valaki a revolveresek közül tartotta a kulcsokat. Az örök halkán megmondották melyik kulcs hová talál. Az igazságügyi palotából olyan nyugodt érzéssel jöttem ki, mint egy gyűlés után, ahol lelkesedéssel elfogadták a határozati javaslatomat.

Kint a holdfényben megnéztem embereimet.

Polgárok voltak, kettőnek a vonásai ordékok, a többiek csontos. Ezek vasmunkások lehettek.

Egyikük egészen hangosan mondotta: „A drótokat nem kapcsoljuk vissza!”.

Felnézett a huzalokra, én is odanééztem. A drótok, amik az igazságügyi palotába közvetítették a telefont, unottan csüngtek le. Szembajlott a rendőr kimért, nyugodt lépeivel. A két munkás közül az egyik odaszólt:

„Simán megcsináltuk!”.

A rendőr visszaszólt:

„Isten éltesse!”.

Mentünk a Duna felé, közben szöktetőim csöndes köszönéssel elmaradtak, végül már csak hárman bandukoltunk. Egyik az a munkás volt, aki a rendőrt megszólította.

Különösnek találtam, hogy nem beszélnek hozzám.

„Elvtársak, hová visznek?”

„Radek elvtársához, Budára!”.

Látták a csodálkozástomat.

„Igen-igen. Ön ezentúl ott fog lakni és nem jár föl a Lipótvárosba. Ez nagyon közel van a rendőrséghez, Radek elvtárs pedig pár óra múlva a déli vasúttal elutazik. Magát az új lakásában akarja instruálni!”.

A Margit-köruton bementünk egy házba. A házmester jelszót kért, a munkás megmondotta: „Harcban az élet!” Ekkor

mindhárom kezét fogtuk vele. Kisérfőim pedig eltávoztak.

A házmester felvezetett az új lakásba. Csupa könyv köröskörül, íróasztal és tábori ágy. Radek elvtárs az asztalnál ült, körülötte vagy tíz nyitott kötet, amelyekből jegyzeteket csinált.

Mosolygott, de nem látszott rajta, mintha valami nagy dolog történt volna.

Mindjárt ezzel kezdte:

„Nem az oroszánbarlangból került ki kedves elvtársam. Én most csak azt akarom mondani magának, hogy a legteljesebb nyugalomban járjon-keljen a városban, ezen fogjuk kipróbálni a nagy demokrata szigorát. Menjen el feltétlenül a reakciókhoz, csak a szerkesztőségbe ne járjon be egyelőre. Ha a sajtóban a maga esetéről közlemények jelennek meg, reflektáljon rájuk kedve szerint. Szükség van egy kis lármára. A demokráciát le kell járni. Sokkal fontosabb nekünk, mint a reakció. Most pedig fekdődjön le, aludjon. Dolgozni akarok, a vonatom a kora reggeli órákban indul. Még csak arra figyelemmel, hogy a rendőrség egészen lánghán ellenőrizze magát. Irmáékhoz eljárhat, amikor akar!”.

Beleásta magát megint a jegyzeteibe és a könyvekbe. Nem tartottam illendőnek, hogy kérdéseimmel zaklassam. Leküldtem, jóéjszákát kívántam és nyugodtan, mintha egész nap egy unalmas regényt olvastam volna, elaludtam.

Virágokkal fogadtak a Szent Buzahintő tanácskozásán és a méltóságos alapítványi hölgy nyilvánosan homlokukon csókol. Ezt még el lehetett viselni, sokkal súlyosabb eset volt hogy megszorította a karomat. Hallottam róla ugyanis, hogy szereti a fiatalokat és örültem, amint engem nem tekintett ifjunak.

Az egész tanácskozás az én ünnepeletéssel telt. Ott volt a miniszteri tanácsos is, sőt egy alezredes tábori uniformisban. Minden ünnepeletésnél ennek örültem legjobban. Hozta a hírt, hogy beosztásom a régi, nem kell feltétlenül bejárnom a spítáiba, ha kívánom, holnapra megkapom a szabadságos cédulát olyan dátumról, ami nekem a legmegfelelőbb.

Vad szenzációként találtak föl a lapok az én esetemet, annyi romantikával, ami mellett elhalkultak a legfontosabb és legszomorúbb események. Amerika hadat üzent és a kicsi Görögország a török és bolgár szövetségsek győngítésére belépett a monarchia ellenségei közé. Új háború a hároméves öldöklés után.

De az ország eziránt már el volt fásulva.

Velem foglalkoztak és a zsidó miniszterrel. Erős színekkel, fantasztikusan, riktón lármázták tele a lapok az éjszakai szöktetéssel az országot. Nehány fegyveres ember még csak álarcof sem öltve, lezaggatva a telefontókat, szinte besétáltak a börtönbe. Erre Amerikában sem volt példa.

Tiszához közelálló lapok a rópcédulát is lekötölték és velem interjúkat csináltak. Nyers és silány fantáziájában némely riporter egészen lehetetlen helyet jelelt meg, ahol velem beszélhetett. Budán, az Ördögárok mellett egy bódében, vagy a Szunyogszigeten cigányok között, vagy a budafoki sziklakásokban.

Tudtam, mi volt ezzel a céljuk. Meg akarták bolondítani a rendőrséget. Szegények, nem is sejtették, hogy a rendőrök — az új főkapitányt is beleértve — a markukba nevettek és Rucsky tanácsos ur, akinek az esetemet kiosztották semmiféle nyomozási tervet nem dolgozott ki ellenem, éppen hogy a szerkesztőség elé küldött ki egy megfigyelőt.

(Folyt. köv.)

Nyomatott a „Carlea Românească körforgógépen, Str. Dorobantilor 14-16.

Ha utazik
ne legyen soha

Aspirin tabletták
nélkül. — Kérje azonban határozottan az eredeti „Bayer”-csomagolást, a zöld, fehér-piros szalaggal. Pótszert, vagy egyéb tablettákat utasítson vissza.

A CLUJI

Tacamul
ezüstárugyárban

800-as finomság!
Gyártmányaink minden jobb ókszerületben megrendelhetők. — Viszonteladónak: „TACAMUL” ezüstárugyár Cluj, Strada N. Iorga 11/A

Urihából való 14-15 éves gimnázista Oradean zsidó utcára ádnal teljes ellátást (túrdőszobával) kaphat. Hasonlókoru fiatalhoz barátot akarok. Lakás a zsidó lyceum mellett. Bővebbet; Astoria-trafik Cluj.

Vidéki szülők

elemi és középiskolás gyermekeinek az iskolai idény alatt teljes ellátását, valamint akár nyilvános iskolában, akár magánaton végzendő tanulmányaik pedagógiai felügyeletét vállalom.

Szives tájékozásul közlöm, hogy gyermektelepem a modern higiénia minden követelményének megfelelően van berendezve: egészséges, tágas hálótermek, külön a fiúk és külön a lányok számára, nagy ebédlő, olvasó- és tanulótermek, nagy park tornaszerekkel és játszótérrel, télen korcsolya- és rődlipályával.

Vitamindus, egészséges táplálás mellett a gondjaimra bízott gyermekek testi, szellemi, valamint lelki fejlődése felett személyesen őrködöm.

Dr. Hollósné Breider Erzsébet
ORADEA, Cheiul Crişului (Alsó Körösök) No. 273. — Telefon: 425. szám.
Gyermektelepem meztelkítésére az érdeklődő szülők szívesen látom.

Nyomdászok! Fabetükét kívántra legolcsóbban készíték. Weisz Ignác Margitla.

„ROYAL” amerikai írógép legújabb modelljei szenzációcsak

Mielőtt írógépet vásárolna, saját érdekében feltétlenül kérje ezen gép vételkényszer nélküli bemutatását. — **Royal nagy gép 92 betűvel. Royal Portable 88 betűvel.** Minden nagyobb városban képviselve. Vezérképviselő: **Goldstein, Oradea, Str. Avram Jancu 5. Telefon 2-97. szám.**

Málnási Mária-forrás

Természetes alkalikus sógyógyvíz. A legjobb nyálkaoldó gyógyszer. Gyomorégést azonnal megszüntet. — Mindenütt kapható!

Kutkezelőség: **Brassó. Főlerakat: Bognár & Szántó Rt Cluj-Kolozsvár. — Telefonszám: 72.**

Lakástakarítást ingyen
legújabb rendszerű villamos porszívóval, egy órán át, próbára, egy izben eszközzel:

Markó V. műszaki Iroda Cluj, Strada N. Iorga 11. szám. — Telefon 453.

Redőnygyártásban
3 évtizedes tapasztalattal

SZÁNTÓ DEZSÓ ÉS FIA
redőny- és kályhagyára Oradea
első helyen áll.

Acéllemezredőnyök. Esslingnei faredőnyök

Azután tomi példái tőbbi aral De az a viselői net okalni. A elavultnak igyekezett megbillent helyneálit adott igaz